

ŠIANDIEN IR RYTOJ

SOVIETUOJ Šiandien už spekuliaciją užsienio valiuta ir preklavimą "juodoj rinkoj" baudžia mirtimi. Tai ženklas, kad krašto ekonomija blogoj padėty.

Šių metų žurnale "Kommunist" 7 nr. rusai pripažįsta, kad praėjusiais metais sandėliuose liko įvairių neparduotų prekių už 2 milijonus rublių tik dėl to, kad tie daiktai buvę blogai pagaminti, netinkami naudojimui. Valstybinės krautuvės (privačių nėra) fabrikams gražino daugiau kaip trečdalį blogai pasiūtų rūbų, nertinių, kojinių, batų.

Ne kiek negeresnė padėtis ir su maisto gaminiais.

Dėl tokio administracijos įstaigų biurokratizmo, kainų lygsvaros nebuvimo, prekių trūkumo, Sovietijoje klesti "juodoji rinka", kuri yra pasidariusi gyvybine sovietų ekonomijos arterija.

GYVENTOJAI dėl tokių nedidelių reikiščių nepasitenkinimą, tad vyriausybė įieško "atpikimo ožių", stengdamasi kaltę suversti ant spekuliantų. Neseniai Sovietijoje buvo nuteistas 41 asmuo mirties bausme už spekuliaciją, kurių du trečdaliai buvo žydai.

Tai nereiškia, kad Sovietijoje prasidėjo žydų persekiojimas, kaip bandoma Vakaruose pavaizduoti, o tik faktas, kad didesnis nuodimtis besiverčiančių spekuliacija yra žydai.

Tarp nuteistųjų randame ir Lietuvos žydą Basia Reznicką, kuri bene bus vienintelė moteris nuteista mirties bausme po Stalino mirties. Gimusi nedideliame Lietuvos mieste, 1932 metais ji iškėlė už Arono Reznicko, tarnavusio kelionių biure. Karo metu jos motina ir abi dukterys buvo nacių nužudytos, bet jai ir jos vyriui pavyko pabėgti iš geto ir ji pas lietuvius išdėmė išsišlapstę iki karo pabaigos.

1945 metais Reznickai su 40 kitų Lietuvos žydų bandė per Lenkiją pabėgti į Izraelį, bet buvo pagauti ir nuteisti sunkiems darbams į Sibirą. Atlikę bausmę grįžo į Vilnių. Bet šį kartą buvo suimti už spekuliaciją užsienio valiuta ir abu nuteisti mirties bausme.

PRAHOJE senyvas čekas aiškina:

- Seniau žmonės svajojo apie komunizmą. Šiandien komunistai svajoja apie senuosius gerus laikus! (vg).

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• **Clevelando meras Anthony Celebrezze** pakviestas vadovauti sveikatos, švietimo ir šalpos departamentui. Nepaprastą pasisekimą per rinkimus Clevelande parodė italų kilmės gabus administratorius užims Abrahamo Ribicoffo vietą, kuris atsistatydino, tikėdamasis būti išrinktu į Senatą.

• **Du sovietų diplomatinės misijos atstovai** N. Zelandijoje buvo apkaltinti šnipinėjimu ir priversti apleisti savo postus.

• **Prezidento Kennedžio vizitas** į Braziliją atidėtas lapkričio mėnesiui.

• **Vienas demokratų partijos vadovų Kongrese nusiskundė:** "Baltųjų Rūmų profesoriai skubiai siunčia mums programas (įstatymų projektus) su mumis nepasitarę, nepanagrinėję jų pagrindinai. Per daug jau ten mėgėjų".

• **Prezidentas Kennedy** kritikuojamas savo partijos vadovybės už rodmą didesnio pasitikėjimo savo patarėjams Baltuosiuose Rūmuose, nei tiems partijos

DIRVA

Nr. 82

Liepa-July 18, 1962

Cleveland, Ohio

Bandymų ir klaidų metai

NORS J. F. KENNEDY GERBĖJAI AISKINA, KAD PO 'BANDYMO IR KLAIDŲ' METŲ PREZIDENTAS ŽINĄS, KUR EINAS IR ATGAVĖS KRAŠTO BEI PASAULIO PASITIKĖJIMĄ SAVO VADOVYBE, SEKANČIŲ EILUČIŲ AUTORIUS, NEPAISANT PAKARTOTINO NAUJIEŲ CIVIO PRAŠYMO, ATSAIKO DALINTIS TOKIU OPTIMIZMU.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pereitą šeštadienį chigaigiskose Naujienose perskaitęs pakartotinį Civio pamokslą, kad valdžia, o ypač demokratų, reikia gerbti, įsijungiau NBC žinių tarneybą, kad neatitūkus nuo bėgamųjų dienos įvykių. Ir ką gi?! Pirma naujiena skelbė, kad tos dienos Londono spaudo, pranešdama apie britų ministerių kabineto pertvarkymą, kuriuo metu jau buvo pašalinti 7 ministrai ir dar keletas žada būti išvaryti, uždėjo antgalvius milžiniškom raičėm: "Mac The Knife!" Atseit, didžiai gerbiamas Didžiosios Britanijos ir t.t. (seka eilė titulu) premjeras Harold Macmillan pravardžiojamas peiliu. (Mac The Knife yra apdainuojamas Brecht - Weillo socialinio pogrindžio "Trijų grašių operoje" kaip žudikas, kuris graso visus papiauti savo peiliu). Čia tik eilinis pavyzdys kaip angli-saksų pasaulyje be jokių ceremonijų komentuojami politiniai įvykiai. Šiuo atveju duodama suprasti, kad Macmillanas "išpiovė" dalį savo ministerių kabineto, kad jį papildžius kitais asmenimis, ku-

rie galbūt galėtų pakelti ilgai valdžioje išbuvusios konservatorių partijos prestižą.

Grįžtant prie p. Civio, turiu pastebėti, kad negaliu priimti jo man siūlomas griežčiausio JAV prezidento ir jo administracijos kritiko aureolės. Šioje srityje turiu labai daug rimtų konkurentų. Imkime, pavyzdžiui, kad ir Chicago Tribune Washingtono biuro šefą Walter Trohan. To paties šeštadienio laikraščio numeryje jis taip pradeda savo raportą:

"Atrodo, kad Valstybės Departamentas tokio pat būdu tvarko užsienio politiką, kaip amerikiečių turistai važiuoja Paryžiaus taxi — užmerktomis akimis. Paryžiuje tuo būdu išvengiama nervavimosi (paryžiskiai šoferiai turi pasiutusi temperamentą V. M.), bet diplomatijoje tuo būdu geriausiai pasitarnaujama komunizmui (it's the best way for communism).

Šioje vietoje p. Civis galėtų mane nutraukti pareikšdamas, kad Chicago Tribune yra aklių respublikonų laikraštis, iš kurio negalima laukti jokio objektyvumo. Į tai atsikirsdamas aš galėčiau paaiškinti, kad Trohan lygiai taip pat kritikuoja ir buv. Eisenhowerio administracijos užsienio politiką, teigdamas, kad komunizmas per paskutinius 30 m., o ypač per paskutinius 18 metų, išgalėjo trečdalyje pasaulio, o valstybės departamentas per tą laiką vaikščiojo lyg sapne, nuduodamas, kad kovoja su komunizmu, tačiau iš tikro tik jam padeda.

P. Civis, kaip ir aš, turėtų gerai žinoti, kad panašios nuomonės yra ne tik Trohan, bet turbūt 99% šiame krašte įsikūrusių buvusių DP. Jei dar reikia kito pavyzdžio, galima nurodyti

kolumnistą Henry J. Taylor, kuris turi p. Civio taip gerbiama diplomatinį patyrimą. Jis yra buvęs JAV pasiuntiniu Šveicarijoje. (Žinoma, p. Civis galėtų ir jam prikišti, kad jis blogai atsiliepią apie Valstybės Departamentą dėl to, kad pats buvo išvarytas. Gal taip, bet gal ir ne). Iš principo, kiekviename demokratiname krašte, kur koks pareigūnas išrenkamas tik tam tikram, griežtai apibotam laiko tarpui, iš anksto sutinkama, kad jis gali pasirodyti ir netinkamas, kas praktikoje ir pasitaiko. Už tat kritika yra pagrindinė teisė ir pareiga demokratinėje santvarkoje.

Antra vertus, niekas nedraudžia girti ir dabartinio prezidento. Kaip pavyzdį galiu nurodyti ką tik išėjusią vienos iš progresyvinio New Republic savaitraščio redaktorių Helen Fuller knygą apie Kennedy (Year of Trial: Kennedy's Crucial Decisions, by Helen Fuller, išleista Harcourt, Brace & World leidyklos, 307 psl., kaina \$5.75). Nors ten, kaip mes turime daryti ir kurturime eiti. Kraštas ir mūsų sąjungininkai pasitikis jo vadovybe. Tokia yra p. Helen Fuller (ir turbūt p. Civio) nuomonė. Deja, prie geriausių norų aš negaliu sutikti su tokiomis optimistinėmis išvadomis. Norėčiau, kad pasaulio labai, aš pasirodyčiau esąs klaidingas, bet tam turėtų pasikeisti kai kurie faktai.

(Neseniai skaičiau New Republic viltį, kad palikus jį ramybėje, sovietinis režimas Rytų Vokietijoje ilgainiui gausiąs Lenkijos statusą, o dar kiek vėliau Suomijos. Ar atsimenate, kaip Lietuvoje sovietams pradėjus veržtis kai kas tikėjosi susilaukti Išorinės Mongolijos statuso?).

Likimo ironija norėjo, kad Naujienos paskelbtų p. Civio rašinį kaip tik pavergtųjų tautų savaitės išvakarėse su priekaištu man, kad

Troškulį malšinant...

V. Plodžinsko nuotrauka

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

CHICAGOJE

• **Chicagoje Pavergtųjų Tautų Savaitės** minėjimo proga kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, pasmerkdamas Sov. Sąjungą, kaip didžiausią kolonijalinę imperiją, užgrobusią eilę tautų ir užgniaučiusią jų laisvės troškimus.

Laisvasis pasaulis privalo reikalauti visiems pavergtiesiems laisvės.

Kalbos pabaigoje gen. konsulas dar kartą pabrėžė reikalavimus, iškeltus įteiktose rezoliucijose, kad Sov. Sąjunga būtų priversta pripažinti ir vykdyti Jungtinių Tautų Chartą, suteikiant galimybę pavergtoms tautoms atgauti jų suverenines teises.

DETROITE

Detroito burmistras Cavanagh, skelbdamas savo proklamaciją Pavergtųjų Tautų savaitės proga, pas jį atsilankiusiai Pavergtųjų Tautų komiteto delegacijai pareiškė, kad jo atliekamas sąvaitės paskelbimo aktas esąs ceremonialinė prerogatyva, kad jam nereikia už tai dėkoti, nes jis

siūlau "kraštutiniai kietai laikytis prieš komunistus, nevengiant rizikuoti ir visuotinu karu". Tai esą klaidinga.

Į tai galiu atskirti pastebėdamas, kad JAV ir prezidentas Kennedy neturi kito kelio. Atvirkščiai, jo "minkštumas" tik didina komunistų apetitus. Jei sovietai būtų tikri savo pergale kare, jie jį be jokių skrupulų pradėtų. Todėl, jei sovietai karo bijo, kodėl jiems nepasakyti jiems suprantama kalba, kad jei jie padarys tai ir tai, jie turi skaičiuoti su karo veiksmiais. Berlyno atveju tai buvo aiškiai pasakyta tik dėl pačios vakariečių teisės pasilikti Vakarų Berlyne, tačiau ne dėl teisės laisvai su juo susisiekti. Tai tik padarino sovietus patiems grąsinti karo veiksmiais, jei Rytų Vokietijai tapus "suverenine" valstybe, per jos teritoriją bus bandoma susisiekti su Vakarų Berlynu.

Maža to, Chruščiovas šiaandien grąsina pasiūsti savo kariuomenę į Austriją, jei tas mažas kraštas susidurtų savo ūkiškai gerovei su Bendrąja Europos Rinka. Ar reikia daugiau pavyzdžių? Duodu galvą, kad jų neprietrūksime ateinančiomis savaitėmis.

tą deklaraciją pasirašęs su pasididžiavimu. "Tai yra mūsų bendruomenės", tarė burmistras "oficiali pozicija ir dalinuosi sentimentais, pareikštais rezoliucijoje. Tai yra šios bendruomenės konsekventiškų nuotaių pareiškimas."

Burmistro Cavanagh rezoliucijoje pakartojamos pagrindinės mintys, išreikštos prieš 3 metus buv. prezidento Eisenhowerio, kad prisiminimu sovietų pavergtųjų tautų skatinamas jų ryžtas laisvės siekimuose.

HARTFORDE

Pavergtųjų Tautų Savaitė

Jau treči metai iš eilės kaip Hartforde yra minima Pavergtųjų Tautų Savaitė.

Šiais metais specialus susirinkimas įvyks liepos 20-tą dieną, 8-tą val. vakare lenkų tautinių namų salėje, 100 Governor gatvėje. Į šį iškilmingą susirinkimą yra pakviesti: gubernatoriaus, miesto burmistras ir įvairių patrijotinių organizacijų atstovai. Gubernatorius pažadėjo išleisti specialią proklamaciją, paskelbiamą a liepos trečiąją savaitę Conneticut's "Pavergtųjų Tautų Savaitė".

Susirinkime kalbės valstijos senatorius J. M. Lupton ir J. Salazar, kubietis, buvęs draugas ir artimas bendradarbis Fidel Castro. Bus rodoma filma "Mano Latvija", vaizduojanti komunistų žiaurumus Latvijoje. Be to numatyta trumpa koncertinė dalis.

Reikia tikėtis, kad ir šiais metais šis susirinkimas bus sėkmingas ir gausus.

CLEVELANDE

Cleveland Council for Information on Communism rengia komunistų pavergtoms tautos pagerbti didelį mitingą, kuris įvyks ateinantį penktadienį, liepos 20 d., 8 val. vakare, šv. Jono College salėje (Superior Avenue ties 12 gatve, greta šv. Jono Katedros). Kalbės kongreso atstovas Michael Feighan, bus priimta atitinkama rezoliucija. Mitingas rengiamas sąryšyje su pavergtųjų tautų savaitėmis.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama kuo skaitlingiausiai tame mitinge dalyvauti.

Muzikalinę programą patieks vengrų organizacijų muzikai, gi šeiminkėmis pasirodys tautiniais rūbais pasidabinusios lietuvaitės.

-- Štai keturiasdešimt metų, kai gauname vis tas pačias trąšas!...

TECHNIKOS PAŽANGA (10)

ERDVĖS UŽKARIAVIMAS

Projektas pasiūsti žmones aplink mėnulį Amerikoje yra vadinamas Apollo vardu. Numatoma apskristi apie mėnulį 1968-69 metais. Iš pradžių Apollo bus bandomas kaip satelitas aplink žemę. Apollo kapsulė numatoma iki 20,000 svarų svorio ir toje kapsulėje bus vietos trims žmonėms.

Šiomis dienomis erdvės mokslininkai pasiūlė naują būdą nusileisti žmonėms į mėnulį, kuris gali pagreitinti datą nusileidimo ant mėnulio net dviem metais. Apollo raketa priskridusi prie mėnulio virs mėnulio satelitu ir jos orbitai apie mėnulį nusistovėjus, ji išleis iš savęs mažesnę satelitą su dviem astronautais, kurie turės savo kapsulėje pakankamai sprogstamųjų medžiagų ir energijos greičio sulėtinimui nusileisti į mėnulį ir po kurio laiko pakilti nuo mėnulio, virsti mėnulio satelitu ir susitikti su Apollo raketa, kurią valdys vienas likęs astronautas.

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

Susitikimą įvykdžius, Apollo grįš atgal į žemę. Šitoks metodas sutaupto labai daug raketos kuro, nes, nereikia nuleisti į mėnulį ir iš mėnulio pakilti visai Apollo masei.

Sekantis projektas yra raketa vadinama Nova. Tai yra nepaprastai didelė raketa su pradiniu svoriu iki 4 milijonų svarų (300 pėdų aukščio). Su Nova galima būtų nusileisti mėnulyje ir grįžti atgal. Nova jėgos užtektų paleisti į orbitą 200 tonų kapsulę. Arba nusijūti 45 tonų kapsulę skristi aplink Marsą. Nežinotina nepaprasto tos raketos dydžio nėra neišsprendžiamų techniškių problemų (šio straipsnio autoriui teko analizuoti Novos struktūros variantus). Problema yra tik laikas ir pinigai. Kol kas stambesni užsimojimai, kaip Nova, nėra praktiškai studijuojami. Novos, kaip rašyta, užtenka grįžti atgal iš mėnulio, nes mėnulio trauka yra nedidelė ir užtenka nelabai didelės raketos iššauti kapsulę iš mėnulio į žemę. Pasiūti Marsą ar Venerą nereikia daug didesnės energijos, kaip kad nukristi į mėnulį, nes erdvėje tarp planetų skrisdama raketa nereikalauja papildomos energijos. Daug ener-

B. K.

gijos ir svorio reikia sunaudoti nusileidžiant į didesnę planetą su didele traukos jėga, būtent sumažinimui greičio iki saugaus nusileidimo greičio ir išvystyti greitį ir išsprukti iš tos planetos traukos jėgos ir grįžti į žemę.

Labai didelių raketų padarymas susiduria su tam tikrais sunkumais. Lygiai kaip yra dydžio ribos namui, bokštui, tiltui, lygiai yra taip pat ir raketos ribos. Šitai problemai apeiti yra siūlomas sekantis būdas. Dalimis iššauti į satelitų orbitą didelės erdvės stoties dalis. Ją erdvėje sumontuoti, astronautų darbininkų pagalba. Toliau taip pat dalimis siūsti erdvės laivo raketos dalis, kurios vėl būtų sumontuotos ir vėliau galėtų savo raketų pagalba pakilti nuo erdvės stoties. Jei šita erdvės stotis būtų orbitoje tolokai nuo žemės, nebereikėtų daug energijos išsprukti iš žemės traukos ir tokia raketa galėtų būti daug mažesnė, gal milijono ar 2 milijonų svarų ir tokios masės užtektų nusileisti į Marsą ar Venerą (tos dvi planetos labiausiai domina žmoniją) ir grįžti atgal. Neseniai Amerikos spaudoje buvo paskelbtas projektas pasiūsti mažą raketą į Marsą, kuri ten nusileistų ir su radijo siųstuvu labai originaliu būdu, kuris dėl vietos stokos negali būti čia aprašytas, išstirtų ar Marse egzistuoja mikroorganinės gyvybės ir tyrimo rezultatus pasiųstų į žemę.

Erdvės stočių sustatymas orbitoje ir iš jų stočių pakilimas į tolimesnes erdvės keliones yra šiandien išanalizuotas iki smulkmenų. Bent teoretiškai nesimato, kodėl toks planas negalėtų būti įvykdytas.

Galima drąsiai tvirtinti, kad tobulinant raketą, ypatingai panaudojant raketų varymui skystą vandenilį ir atominę energiją, pradinis raketų svoris mažės ir visi planai bus lengviau įvykdyti negu kad manoma. Šiandieną Amerikos valdžios erdvės įstaigos yra užsakiusios Amerikos pramonėje 17 įvairiausių rūšių su žmonėmis ir be žmonių erdvės laivų tipų. Per ateinančius kelis metus yra numatoma išleisti erdvės reikalams keliasdešimt milijonų dolerių. Ateinantieji 5-10 metų bus nepaprastai sėkmingi erdvės užkariavimui ir nepaprastai išplės žmogaus mokslinį akiratį ir visatos pažinimą.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 7 puslapyje

RYTŲ EUROPOS TRAGEDIJA (19)

"PROTESTAI BUS TIK POPIERINIAI"

Gomulkai vos tik baigus auringą pasikalbėjimą su maršalu Rokosovskiu ir dar nespėjus grįžti Varšuvon, tą pačią dieną iš maršalo štabo išsiunčiamas pranešimas komunistiniam "valstybės prezidentui" Bierutui.

Dabar kruopščiai puoselėjamos buvusio raidžių rinkėjo rankos lėtai sklaido pranešimą apie draugą Gomulką. Boleslaw Bierut yra atkaklus partijos sekretoriaus priešas. Jo pirštai supasitenkinimu glosto siaurus ūselius. Paskui jo lūšiškos akys nukrypsta į neseną moterį, kuri sėdi priešais patogioje fotelyje, rūpestingai poliruodama nagus. Tai Vanda Gorska, draugo Bieruto sekretorė ir meilužė.

- Tas jam nulaus sprandą, - triumfuoja Bierutas, pliaukštelėdamas delnu į Gomulkos bylą. - Reikia tikėtis, - papildo Gorska, kuri taip pat nekenčia partijos sekretoriaus.

Draugės, beje, nemėgsta nė vienas aukštasis Varšuvos komunistas. Bijomasi jos įtakos, ir ciniškas partijos ideologas, iš žydiškos buržuazijos kilęs Jakub Berman kartą paniekinančiai pastebė:

- Labai apgailėtina, kad draugas Tomasz (Bierut) susidėjo su tokia kekše (J. Swiatlo, Hinter den Kulissen des polnischen Regimes, 1955).

Bermanas slapta yra davęs įsakymą rinkti medžiagą apie Gorską. Ten užtenkamai apsunkinančių faktų:

Brolis vokiečių okupacijos metu bendradarbiavo su gestapu. Po karo areštuotas už dalyvavimą žmonių medžioklėje, bet Gorskos apskrumu paleistas.

To jau užtenka sekretorei tinkamu metu perduoti į saugumo policijos rankas.

Bet su gestapu karo metu bendradarbiavo žymiai įtakingesni komunistai - pagal įsakymą iš Maskvos. Pats Gomulka per tardymus vėliau apskūš Bierutą ir jo draugus, kad jie okupacijos metais rėmė nacius (S. Korbonski, Fighting Warsaw, 1956).

Vienu metu su parodinėmis bylomis kitose satelinėse valstybėse - apie tai dar kalbėsime vėliau - Maskvos įsakymu pradėta parodinė byla prieš Gomulką, kuris laikomas dešiniojo nacionalistinio nukrypimo reprezentantu.

Per tą laiką iš Lenkijos politinės scenos jau pašalinti paskutiniai demokratijos fasadai, 1946 birželio 30 lenkai šaukiami refe-

rendumui. Klausimai toki sugestyvūs, kad ir patriotiškai nusiteikęs lenkas vargu begali atsakyti neigiamai:

1. ar pritarti senato pašalinimui?

2. ar žemės reforma ir pramonės nacionalizavimu sukurtą ūkinę sistemą, turi būti, paliekant ir laisvos iniciatyvos teisę, būsimosje konstitucijoje patvirtinta visiems laikams?

3. ar sutinki su Lenkijos vakarinėmis sienomis, nustatytomis Oderio-Neisses linija?

Daugumas lenkų pritaria žemės reformai ir pramonės nacionalizavimui, jie taip pat sutinka su naujosiomis sienomis vakaruose, o senatas - partijų politikos, ne mūsų reikalus.

Lenkų ūkininkų lyderis ir antrasis premjero pavaduotojas Mikolajczyk dėl jo paskelbia šūkį: "Jei į pirmąjį klausimą atsakysiu taip - pritarsi provizorinės vyriausybės policiniais metodams" (S. Mikolajczyk, The Rape of Poland, 1948).

Vyriausybė paskelbia balsavimo duomenis tik po dešimties dienų: 32% neigiamų balsų, 68% teigiamų balsų pirmuoju klausimu.

Apvalame Mikolajczyko veide pykčio ašaros. Jis rodo užsienio korespondentams tūkstančius apdegintų "ne" balsavimo lapelių, kuriuos saugumo policija iš karto konfiskavo, o vėliau išmetė laukan (A.B. Bliss, I saw Poland betrayed, 1948).

- Mūsų narius areštavo, žudė. Aš galiu jums parodyti ilgus nužudytųjų sąrašus, - skundžiasi Mikolajczykas. Bet jo protestai nuaudi negirdomis Vakarų pasauly.

Keliomis savaitėmis vėliau Kremliaus konferencijų salėje

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

susirenka vaiduokliška draugija.

Prie žaliai apdengto ilgo stalo sėdi lenkų komunistų vadai: Jakub Berman, Wladislaw Gomulka, Boleslaw Bierut, Edward Osobka-Morawski, Josef Cyraniewicz; priešais juos - Stalinas, Molotovas ir kiti sovietų politbiuro nariai.

Tingiai supasi cigarečių dėmai salėje. Neramiai muistosi lenkai oda aptrauktuose foteliuose. Pasiūlymas, tiksliau įsakymas, kurį paskelbė Stalinas, net jiems neįaukus:

- Cyraniewicz bus naujosios vyriausybės premjeras. Mes jį, be to, paskirsime politbiuro nariu.

Aukštas, lieknas lenkų socialistų generalinis sekretorius, kuris, kaip ir vokiečių Grotewohl, skatino socialistų sąjungimą su komunistais, nė vienu veido judesiu neišduoda, koki jausmai tą akimirka viešpataują buvusio advokato širdy. Tik smulkūs prakaito lašeliai didžiulėje plikėje parodo vidinį susijaudinimą.

O gal jis atsimena, kad kartą buvo paskelbęs aštrų straipsnį prieš sovietų politiką (A.B. Bliss, I saw Poland betrayed, 1948).

Stalinas atsisuka į greta sėdinčią Molotovą ir tęsia:

- Ir, nepaisant faktiškai paduotų balsų už pono Mikolajczyko partiją, ūkininkų partija seime gaus tik 25% vietų.

Vienas lenkas bailiai pakelia ranką. Maloningai linktelį jam Stalinas:

- Prašau!

- Bet ką pasakys amerikiečiai ir britai? Ką jie darys, pamatę, kad rinkimų duomenys buvo koreguoti?

Stalino veidas išsišiepia velniška grimasa:

- Jokių rūpesčių - atsako jis. - Nebus karo dėl Lenkijos rinkimų. Jie galbūt protestuos, bet tai bus tik popieriniai protestai (S. Mikolajczyk, The Rape of Poland, 1948).

(B.d.)

KORP! NEO-LITHUANIA VASAROS STOVYKLA

Šiais metais neolithuanų vasaros stovykla įvyksta prie Atlanto gražioje J. Kapočiaus vasarvietėje — Osterville Manor Cape Cod, Mass. nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 3 d.

Visi korporantai prašomi atostogas taip sutvarkyti, kad galėtų dalyvauti stovykloje.

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratos ir paprastos prenumeratos jau renkamos.

Garbės prenumerata — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumerata — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekių siųskite Dirvai.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įristą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what fire-brewing
does for beer flavor!

Premium quality always...
popular prices everywhere!

Stroh's
BEER

light
smooth
fire-
brewed

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

KOVOS DVASIAI UGDYTI

Prieš tris metus paskelbtoji ir kasmet vykdomoji Pavergtųjų Tautų Savaitė ne tik Amerikoje, bet visame pasaulyje, kur tik yra laisvės netekusių kraštų tremtinių, primena gyvenamo momento faktą, kad karas nepasibaigė 1945 metais. Į tos savaitės paskelbimą netenka žiūrėti kaip į sentimentą ar užuojautos pareiškimą pavergtiesiems. Tą savaitę paskelbusi JAV vyriausybė dar ir šandien primena visiems savo piliečiams, kad kol Chruščiovas gali laisvai švaistytis grąšinimais, tie grąšinimai reiškia daugiau, nei tuščius žodžius. JAV Kongreso atstovė Frances P. Bolton pareiškė, kad šiuo metu JAV yra karo padėtyje, lygiai kaip jos buvo 1941 metų gruodžio 7 dieną — karo padėtyje, kurios niekas neišvengs žodžiais ar teisėtu pasipiktinimu. Kova su komunizmu, kalba toliau ponija Bolton, reikalauja iš amerikonių tautų paties pasiryžimo ir laimėjimo dvasios, kuriais buvo pasižymėta Antrojo Pasaulinio karo metu.

Pavergtųjų Tautų Savaitė — tai nėra vienkartinis priminimas, kad milijonai žmonių dar kenčia ir neša sunkius vergijos pančius. Tos savaitės paskelbimas buvo dar vienu žingsniu į tolimesnį JAV vyriausybės užsiangažavimą kovoje su komunistine priepaude ir tendencijomis tą priepaude plėsti laisvojo pasaulio sąskaiton.

Niekas laisvės tiek nevertina, kaip ją praradę. Bet laisvę apginti, jos vertybes kelti, jos obalsiais gyventi, tai nėra vien laisvę praradusių privilegija. Pavoju suprasti ar užuojautą reikšti — dar ne viskas. Pavergtųjų Tautų Savaitė — tai kvietimas pavergtųjų tautų atstovų ir pavergimo žaidų neturėjusių laisvų tautų atstovų į bendrą kovą, į bendrą ir sutartiną laisvės sanpratą.

Neveltui šiemet jau ne vien tik federalinės ar vietos valdžios atstovai tenkinasi deklaracijų paskelbimais. Šiemet jau eilė amerikonių organizacijų jungiasi į bendrą darbą, kad pademonstravus amerikonių visuomenei, jog toji savaitė privalo virsti nenutraukiamą grandim kovoje su tautų ir valstybių pavergėju — komunizmu. Šiemet jau ryškėja didesnis posūkis ir amerikonių visuomenės sanpratoje apie tikruosius komunizmo kėslus, ir ne vien tik iš Chruščiovo žodžių.

Amerikonių visuomenei aiškėja, kodėl šandien, 17 metų praėjus nuo karo pabaigos, žūsta kariai "mažųjų karų" frontuose (Vietname ir kitur) nuo komunistinių šuvių. Bet tai visuomenei dar niekas neatsakė į klausimą, ką tie "mažieji kariai" reiškia, neatsakė oficialiai, nes tiems kariams nevalia dar šaudyti, išskyrus savisaugos atveju. Bet žūti jiems nedraudžiama. Taigi, kame tas pagrindinis konfliktas, kame pasaulio neramumų priežastys?

Atsakymas yra, tik jis dar neįgyja oficialių formų. Atsakymą į tuos klausimus turi tie, kurie senai žinojo sovietinės komunizmo politikos taktiką, metodus ir siekius. Tik jiems ilgą laiką niekas netikėjo.

Bet prasiveria pasaulio akys. Ūkiškai ir politiškai stiprėjanti ir savo jėgas jungianti laisvoji Europa yra vienu iš atsakymų į pokario komunizmo pastangas pasiekti Rheiną. Kubos pavyzdys — ūkinė jos suirutė — baigia žlugdyti Pietų Amerikos castroistų subversiją. Praregėjęs laisvasis pasaulis, tikėkimės, supras, kad laisvės obalsiai tos laisvės dar neapsaugo. Mes sakome — kas laisvės negina, tas nevertas jos.

Ir sakome tai ne nuo šandien. Ir sakysime ne vien šią savaitę. Anksčiau ar vėliau, mūsų balsas, mūsų kenčiančios tautos uždėtoji mums pareiga bus įgyvendinta, kai Pavergtųjų Tautų Savaitės misiją paversim darbu, kuris pateisins ir pačių atsineštą misiją, atsineštą į laisvą šalį ne vien ta laisvė džiaugtis, bet tą laisvę parsinešti į savo mylimą šalį, kuri jos trokšta ir kuri yra jos ne mažiau užsitarnavusi ir jai aukų padėjusi. (J. Č.)

Dėl Balio Gaidžiūno laiško redakcijai

DARBININKAS liepos 13 d. įsidėjo Balio Gaidžiūno tokio turinio laišką:

"Dirvai" atsakius spausdinti, prašau šį laišką pasikelti "Darbininke".

Birželio 8 d. Dirvos numeryje yra atspausstas J.Č. pasakymas "Ne vietoj pasikarščiuota". Kadangi to pasakymo įžanga yra klaidinanti, prašau atspausinti šį mano paaiškinimą.

Iš minėto J.Č. pasakymo atrodo, kad 1962 m. vasario 23 d. pasirodęs Dirvoje naujas skyrius "Svarstymai ir nuomonės" buvo suorganizuotas ir redaguojamas tuometinės Dirvos redakcijos. Bet taip nebuvo. Dėl tos priežasties skyriui pasirodant ir įvadinis pranešimas nebuvo redakcijos pasirašytas. Tą skyrių suorganizavo Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos valdybų nutarimu ir pavedimu V. Rastenį (tas pats minimas B.K. Naujokas, žiūr. Liet. Enc. XXIV t., 513 p.) ir J. Čiuberkius. Jie tą skyrių tvarkė. Todėl ir už to skyriaus visus rašinius, nuo pat jo pasirodymo, tik tie du asmenys, dabartinės Vilties Draugijos nariai, ir yra atsakingi.

Dėl vieno rašinio, kurį buvo parašęs V. Rastenis ir kuris turėjo tas pačias temas komunizmo "nepažinimo" tendencijas, aš pareiškiau griežtą protestą, spausdinti atsakiau ir jį perdaviau Vilties Draugijos valdybai. Tuo pačiu metu įvyko ir mano iš Dirvos atleidi-

mas, bet rašinyje Dirvoje nebeprasirodė.

Su pagarba
Balys Gaidžiūnas
Cleveland

Dirva atsakė tą laišką spausdinti, kaip siekiantį klaidinti skaitančiąją visuomenę iškreipytais faktais. Laiško originale yra būdingas sakiny, kuris Darbininke pasirodė apkarpytas, būtent Balio Gaidžiūno laiško originale buvo pasakyta:

"Jie tą skyrių ir tvarkė, su juo atėjo į Dirvą per vyr. red. B. Gaidžiūno galvą."

Kaip tik buvo priešiną - tas skyrius atsirado tuo metu kai Balys Gaidžiūnas (1951 m. spalio mėn. 7 d.) atsiėmė savo atstautydinimo pareiškimą, pasižadėdamas su Vilties draugijos valdyba glaudžiai bendradarbiauti. Tat Vilties draugijos valdybos nariams nebuvo jokio reikalo "eiti per vyr. red. galvą..."

Vilties draugijos valdyba dėl "Svarstymų ir Nuomonių" skyriaus negalėjo turėti jokių nesusipratimų su Balio Gaidžiūnu jam redaguojant Dirvą, kadangi redagavimo srityje jam talkininkavo laiške minimi asmenys kaip redakcinės kolegijos nariai. Be to, Balio Gaidžiūnui redaguojant Dirvą dėl to skyriaus jokių nesusipratimų nebuvo, tad nebuvo pagrindo ir jokių "griežtum protestui".

Laiško atsiradimo laikas, jo turinys ir siejimas su Balio Gaidžiūno atleidimu geriausiai pasako to laiško ir jo autoriaus tendenciją - bandyti laimę pažvejo ti drumstam vandenį.

KOKS BUS TAS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS? Apsižiūrėkim: nesutverkim kenksmingo siaubūno!

K. S. KARPIUS

Amerikos Lietuvių Taryba šaukia Chicagoje, liepos 28-29 dd., savo suvažiavimą. Ilgos darbotvarkės pabaigoje telpa šie punktai:

13. ALT statuto pakeitimo klausimas.

14. Tolimesnės ALT veiklos klausimas.

15. Visuotinio Amerikos lietuvių kongreso šaukimo klausimas.

17 ALT narių sąstato priėmimas ir patvirtinimas.

18. ALT vykdomųjų organų sudarymas.

Punktai 13 ir 14, aišku, yra išdava kilusio ginčo dėl Grigaičio pasiūlymo suardyti JAV Lietuvių Bendruomenės ruošiamą apsilankymą pas prezidentą Kennedy Vasario 16-tos progą.

Per keletą metų rusenės nepasitenkinimas ALT veikla išplito į reikalavimus iš daugelio katalikų, ypač naujų ateivių veiklę, ir tautininkų pusės Tarybą perorganizuoti, arba įsteigiant kaimiesnio ir laikams labiau atitinkančią.

Supažindinimui, Tarybos sekretorius su pranešimu apie suvažiavimą ir su darbotvarka, išsiuntinėjo ir gautus iš Liet. Katalikų Federacijos "ALT statuto pakeitimo" siūlymus, kurie Grigaičiui matomai priimtini. Silpnai, beveik beprasmiškai, jie Federacijos vardu lyg sakytė sako, kad tokiais pakeitimais katalikų visuomenė turės pasitenkinti.

Katalikų Federacija, per 22 metus savo pečiais nešusi ir išlaikiusi socialistus nuo žlugimo, atidarius jiems visų bažnytinų salių duris jų veidmainingoms kalboms, išrodo nori padėti palikti ALT po senovę.

nės pinigų-aukų ir veikėjų laiko ir energijos.

State Departmento santykiuose ir su prezidentu reikalus atlikti yra oficiali Lietuvos pasiuntinybė Washingtono. ALT vadai, nenorėdami pripažinti tautininkų valdžios tęstinumo bolševikams užgrobę Lietuvą, pasiėmė sau teisę į Washingtoną važinėti.

VEIKLA GALI BŪTI VISAI PIGI

Mūsų, kaip Amerikos piliečių veikla Lietuvos laisvinimo byloje gali būti atliekama tikresniu ir daug pigesniu būdu, kaip tai jau ir vykdoma per paskirų valstijų senatorius ir kongresmanus, įteikiant savo kolonijų rezoliucijas, pasikvietus juos į savo parengimus, arba pasiūnčiant už 4 centų pašto ženkluko kainą, kai jie būna Washingtono.

Asmeniškai važinėjimui su rezoliucijomis į Washingtoną įteikti State Departmento kokią valdininkėliui yra visai bergždžias darbas. Tolimesnį darbą tęsti reikėtų moderniškesnėmis priemonėmis ir naujų laikų reikalavimais, pastatant į darbą jaunesnius, plačiau nusimanančius žmones.

ALT išdininkas M. Vaidyla andai Chicagoje viešai pareiškė: "Jūs galite pulti, jūs galite draskytis... iki sekančio Amerikos lietuvių kongreso nieko nepadarysit. Keturių asmenų komitetas yra atsakingas tik kongresui, kuris tą komitetą išrinko."

Kas tas "kongresas"? Po tau-

tininkų išėjimo 1941 metais iš Tarybos, šimutis-Grigaitis-Vaidyla sukvietė Pittsburghe savo trijų srovių subuvimą, pavadino "kongresu", padarydami save svarbesniais ir "nepakeičiamais", taipgi pasigyrimui kai kam Washingtono, kad jie yra lietuvių "tautos" įgalioji ten lankytis.

Žodis "congressus" lotyniškai reiškia sujimas, susirinkimas. Šiais laikais -- suvažiavimas, nes pėsti neįman. Drįso jie pamėgdžioti JAV Kongresą krašto įstatymdavytės rinktų atstovų instituciją, savęs išdidinimui. Dangstydamiesi tuo žodžiu, praleido daug daug tūkstančių visuomenės sudėtų dolerių. Na, o kur tas "išlaisvinimas"?

Nors darbotvarkėje 13 ir 14 punktai kalba apie Tarybos tolimesnės eigos klausimus, remdamiesi 15-tu punktu Tarybos ponai tvirtins, kad tik "kongresas", kurį numato darbotvarkėje, galės daryti pakeitimus, kaip Vaidyla anksčiau nusakė.

Punktai 17 ir 18 nusakoma ALT narių sąstato (tų, kurie dalyvaus arba partijos bus rekomenduoti) priėmimą ir "ALT vykdomųjų organų sudarymą" -- JEIGU Katalikų Federacijos dabartiniai atstovai rimtų katalikų veiklę pagėdavimus ignoruodami iš ALT neišstos, viskas pasiliks po senovei. Koks bus "kongresas", ar toks pat, kaip iki šiol, trijų nusėmusių vyrų sutarimu, ar tautininkų siūlomą planu - visų mūsų bendrininkų organizacijų prisidėjimu?

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURTORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYYJE, GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILJOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srovės, atviras jūros pliažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 16 IKI RUGSEJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonai kviečia atvykti.

AUDRONĖ JANSONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425.

VIRŠUJE: Karui pasibaigus ir bolševikams okupavus Lietuvą, Lietuvai Vaduoti Sąjunga, Amerikos Lietuvių Misija ir Tautininkų Centras 1945 metais lapkričio 16 d. surengė Washingtono antrą sąskrydį, kad supažindintų JAV Kongreso atstovus su Lietuvos byla ir paskelbus kongresmano Kelly rezoliuciją, reikalaujančią atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę. Pirmąjį sąskrydį tautininkai buvo suruošę 1945 m. kovo 21-22 d. Tam sąskrydžiui visuomenės sudėtos gausios aukos davė galimybę tautininkams pasiųsti savo atstovus Lietuvos bylai kelti į San Franciscę įvykusį Jungtinių Tautų Organizacijos steigiamąjį susirinkimą.

KITŲ DARBO ARDYTOJAI

Greta savo smulkesnių darbų, pradėję gauti visuomenės aukas ALT užsimojo užimti Lietuvos pasiuntinybės pareigas važinėjimais į Washingtoną Lietuvai laisvinti, kai tautininkai 1945 metais dviem sąskrydžiais atidarė ten duris.

Paminėtinus jų žygdarbis 1945 metais, kai tuo po karo pasibaigimo Lietuva buvo sovietų vėl užgrobita. Tautininkai rengė antrą sąskrydį lapkričio 16 d. ir kvietė ALT prisidėti. Sąskrydžio organizatorius adv. Antanas Olsis su Chicagos kongreso atstovu Kelly paruošė pirmutinę rezoliuciją, reikalaujančią Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Tame sąskrydyje buvo sukvietta apie 100 kongreso atstovų ir senatorių. Buvo parodyta spalvuota Lietuvos filma supažindinimui jų su Lietuva; kalbėtojai supažindino su Lietuvos tragedija, kokią Amerika padėjo ant mūsų krašto užtraukti. Kongresmanas Kelly perskaitė rezoliuciją, kuri buvo patiekta rezoliucijų komisijai ir atspausdinta Congressional Record.

Bet ALT "troika", kadangi ne ji tą sąskrydį rengė, atsisakė dalyvauti, savo spaudoje sąskrydį smerkė, įžeidinėjo kongresmaną Kelly ir išjuokė jo rezoliuciją!

Taip Grigaičio vadovaujamo ALT ardomieji darbaiėjo iki šių dienų ir pagaliau sprogo jo suardytu Bendruomenės žygiu pas Prezidentą Kennedy.

Tolimesnis ALT likimas yra Katalikų Federacijos atstovų rankose.

DVI KLAIDOS

Dirvos 80 Nr. buvo paminėti du leidiniai anglų kalba - V. Kudirkos "Memoirs of a Lithuanian Bridge" ir "Lithuanian Quartet" ir ta proga padarytos dvi klaidos, kurias maloniai prašau atitaistyti. Pirmiausia, knygas išleido ne Maryland Books, bet Manyland Books, be to, neteisiybė, kad knygų kaina nepažymėta. Ant abiejų knygos aplankų labai aiškiai pažymėta, kad "Memoirs of a Lithuanian Bridge" kaina \$1.95, o "Lithuanian Quartet" \$ 4.95.

Stepas Zobarskas
New York

MODERNIZMAS, ABSTRAKTIZMAS, MODERNIZMAS

Keistoka rašinio antraštė - ar ne? Keistoka, bet šiandieniška, nes gyvename tokiam amžiuje, kada į visas meniškąsias sritis veržiasi modernizmas ir abstraktizmas. Jau daugelyje meno sričių, kaip: tapyboje, literatūroje - prozinėje ir poezinėje, taip lygiai ir muzikoje norima surasti būdus, kuriais žmogus, norintis suprasti tokį meną, būtų priverstas pagalvoti (pasukti smegenis) ir t.t. Todėl modernistai ir nori savąjį meną perduoti nebe tiesioginiai, bet atitruktai - atsietai nuo realumo, atsajos (attraukos) būdu.

Mus, torontiškius lietuvius, šiomis dienomis buvo suintrigavusi žinia, kad galėsime pamatyti "kraštutinio abstraktisto" meną.

Per lietuviškąją radijo valandą "Tėvynės Prisiminimai", o taip pat ir "Tėviškės Žiburiuose" buvo pagarsinta, jog liepos 12 d., Toronto Lietuvių Namuose, būsimi atidaryta dail. Juozo Bagdono "kraštutinio modernaus meno" paroda.

Laukėme tos dienos, nes buvo smalsu pamatyti, koktas "kraštutinis" modernusis menas? Modernųjį be priedo "kraštutinį", meną - daugiau kartų ar mažiau - jau buvome matę. Bet to "kraštutinio" - dar lyg ir ne.

Galia, paskutinėmis valandomis gavome patirti, kad numatytu laiku paroda nebeįvyksianti (esą, gal kada vėliau), nes dail. J. Bagdonas - negalėjęs atvykti iš Washingtono, kur jis turi "A. B. A. International Gallery of Modern Art".

Taigi, nors buvau gavęs formalų kvietimą į atidarymą, tačiau - negalėjęs savo smalsumo patenkinti. Gal kada vėliau?...

Bet, kadangi iš anksto buvau užsibrėžęs ką nors rašyti apie šį "grynąjį abstrakcionistą", ir jo darbus, tad, nebesustodamas, noriu parašyti nors apie kitas meno sritis - taip pat apsikrėtusias modernizmu ar abstrakcionizmu (nesprendžiant, gerąja ar blogąja prasme).

MODERNIZMAS LITERATŪROJE

Aktyvūs moderniškiosios literatūros kūrinių kūrėjai ir puoselėtojai, bent iš pradžių atrodė, bus vadinamieji "beatnikai". Jie buvo itin pamėgę "moderniąją" prozą ir poeziją. Deja, ir jie patys - tebuvo tarytum momentinis žaibo bliksterėjimas, ir, galima sakyti, mirė - dar reikiamai neužgimę.

Be abejonės, būtų neteisu sakyti, kad nūdien - "beatnikų" jaunėbė. Yra dar jų, bet jau išsivėpusių, pavargusių ir bebaigiančių išnykti. Klausė visiškai neseniai vienas torontiškis dienraštis: "Kur dingo tie barzdoti, apsipešę jaunuoliai ir susmukusios,

PRANYS ALSĖNAS

apsileidusios jaunuolės iš gatvių?" Deja, niekas negalėjo ir nesisistengė į šį klausimą atsakyti. Taip šis paklausimas ir liko, galima sakyti, balsu tyruose. Nebeatsiūkia nei "beatnikai", nei jų garbintojai.

Mūsiškę prozą (moderniąją prasmę), nedrąsiai lyg buvo pradėję atstovauti Mekai, Landsbergis ir kit. O iš tos srities poetų ryškėnis A. Mackus "Metmenyse" ir, berods, atskiram poezijos rinkinyje, kurio dar neteko matyti.

Anądien skaitydamas "Draugo" liter. priede, to priedo redaktoriaus K. Bradno recenziją apie Liūnės Sutemos poezijos rinkinį "Nebėra nieko svetimo", mačiau, kad ir K. Bradūnas, nors nebūdamas "beatniku" ar jų gimine, dar neatsisako moderniosios kūrybos poezijoje. Jis, pabaręs autorę už daugelį gramatinių ir sintaksinių klaidų, tarp kita ko, pabrėžė, jog, esą, modernioji poezija - esanti galima be taškų, kablelių ir kitokių skyrybos ženklų, tačiau, girdi, Sutema, atrodo, ne tokiomis intencijomis savo poezijos rinkinį kūrusi.... Taigi...

O KAIP SU "MODERNIĄJA" MUZIKA?

Ir tokia yra. Ir jau nebe šiandien yra. Keistoka pavadinimo magazine - "Escapade" (išdaiga) skaičiau straipsnį apie muziką (žinoma, irgi abstraktinę - moderniąją), kuri nekarta jau buvusi išpildoma be muzikos instrumentų ir kurią amerikoniškieji eksperimentalistai jau praktikuoją, stengdamiesi tobulinti ir, beveik prievarta, vesti į gyvenimą. Kaip toji muzika bus išpildoma arba, geriau pasakius,

kaip jau dabar išpildoma? Štai, keletos žodžių paaiškinimas: kūrinių išpildomi tam tikrų garsų derinimu, naudojant geležinius vamzdžius, gėlių puodus, arklių kaulų žandikaulius, Seven-up bonkas ir t.t. O kokie tos muzikos kūrinių pavadinimai? Štai dėl pavyzdžio, vienos simfonijos pavadinimas: "Baisus sapnas išprotėjusių džiunglių paukščių balsų".

Pirmieji iniciatoriai - eksperimentalistai tokią muziką vadina "Ateities muzika" (The music of the futur). Ir ką jiems gali pasakyti? Gal taip ir bus, ypač Amerikoje.

Taigi, tiek šiuo kartu apie visokiausius "modernizmus".

SPAUDOJE PASIDAIRIUS

APRAŠYKIME TRĖMIMUS

DRAUGO Kertinėje Paraštėje Rimvydas sūlio nesitenkinti Birželio įvykių minėjimais, lyg būtų atlikę pareigą iki sekančio birželio.

"Tos deportacijos", sako A. Rimvydas "būtų labai dėkinga tema mūsų rašytojams. Čia, žinoma, ne vieta aiškinti, kokia forma tie įvykiai turėtų būti užfiksuoti literatūriškai, tik neabejotinai aišku, kad tai turėtų būti padaryta. Juk neužtenka faktus surašyti chronologiškai ar statistiškai. Tokie faktai dar nepasako, kas dėjosi žmonių širdyse. O pergyventa tada tiek, kaip niekad, ir tai aprašyti galėtų tik talentingas rašytojas. Mūsų rašytojų jau pakankamai prirašyta knygų apie tai, kaip mes patys bėgom į vakarus. Laikas, jau

laikas būtų aprašyti, kaip mūsų brolius trėmė į rytus... O pagal tai mūsų kompozitoriai sukurs gal būtų ir atitinkamos muzikos. Ir tai būtų daug vertingiau, negu eiliniai minėjimai.

ŽINO KĄ DARO...

NAUJIESE (liepos 14 d.) Civis, tęsdamas diskusijas su V. Meškausku dėl jo mitiškų prezidento Kennedžio užsienio politikos apžvalgų Dirvoje, tarp kita ko, sako:

"V. Meškausko pasisakymų išvados dėl šiandieninių tarptautinių problemų, bendrai imant, yra aiškios, t.y. kraštutiniai kietas laikymasis prieš komunistus, nevengiant rizikuoti ir visuotinu karu. Teoretiškai tokia pažūra gal ir imponuoti, bet praktiškai ji neįvykdoma. Šiandieninės pasaulio problemos yra tokio masto, kad joms sėkmingai išspręsti neužtenka šiam kraštui vien sumamos valstybės vadovybės. Mažiausiai dar reikia abiejų partijų vieningos veiklos užsienio politikos srity, gyventojų pasiaukojimo dvasios ir didesnio sąjungininkų įsipareigojimo. Amerikiečių tauta kariaus tik kraštutinio būtinumo atveju ir jokia viešosios nuomonės vyriausybė neišdrįs to karo primesti tautai prieš jo valią. Pagaliau, žinant, kad ateities karas nusineštų ne dešimtis, bet šimtus milijonų žmonių gyvybių ir ištisus kraštus paliktų pustuštė erdve, kokios valstybės prezidentas lemiamuose sprendimuose turi teisę būti neatsargių? Tad, jei prez. Kennedy šiandien taip manevruoja, kad, nedarant esminių nuolaidų, bent laikinai sumažėtų tarptautinė įtampa, jis žino ką daro ir dėl to spaudoj aliamuoti nėra pamato."

Pabaigoje, Civis pataria V. Meškauskui sumažinti per didelį įsibėgėjimą ir daugiau skaitytis su savo žodžiais. "Kaip besinaudojančio plačia tarptautinė spauda, jo tarptautinės apžvalgos tada galėtų būti daug kam naudingos."

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Be žodžių...

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

PENNSYLVANIJOS POCONO KALNAI

Tik čia galėsite pamatyti visa gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo, kiekvienam yra labai reikalingas. **Echo Valley Lodge**.

Tai vieta, kurioje Jūs su ar be šeimos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgai pasiilks Jūsų maloniuose prisiminimuose; kartu suteiks Jums poilsį, ramybę ir lietuvišką aplinkumą.

Echo Valley Lodge Jūs rasite be poilsio, puikų restoraną, erdvius atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais ar tai viengungiui ar su šeima, puikią teniso-krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

Echo Valley Lodge be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra puiki didelio tipo maudyklė (swimming pool) su nuosavu mažu ežeriuku ir 20 akrų puikaus miško.

Priimami užsakymai taipogi vestuvių puotoms, iškylos, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

Echo Valley Lodge atidaroma nuo nuo liepos 4 dienos ir veiks per visus ištisus metus.

Lietuviai savininkai **Julius ir Elena Garmai** visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE,
Echo Lake, Pa.

Telephone: **Stroudsburg 424-1920**

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
2. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
3. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
4. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
5. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
8. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
9. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Vertė J. P. PALUKAITIS

(39)

PENKTAS SKYRIUS

Pistoletas atsirado jo rankoje, Reinoldui beveik nepagalvojus išsitraukti jį iš kišenės. Jeigu profesorius palydovas apsispręstų patikrinti vonios kambarį, jam neliktų laiko pasislėpti spintoje. Jeigu jis būtų atrastas, jam neliktų kito pasirinkimo, ir jeigu AVO vyrą — atsargumo sumetimais reikėję prileisti, kad tokio esama — pririnktų palikti be sąmonės arba negyvą, jam teliktų tik bėgimas priekin. Tada jau nebebūtų galima megsti ryši su Jeningu, tada profesorius turėtų šį vakarą iškelti kartu, norėdamas ar nenorėdamas; tačiau, kiek tai liet galimybę nepastebimai išvykti iš Trijų Karūnų viešbučio su nenorinčiu, atkišto pistoleto verčiamu iškelti žmogui — Reinoldas jau laikė praktiškai lygiai nuliui.

Tačiau profesorius palydovas nerodė jokių kėslių eiti vonios kambarin, ir labai greitai paaiškėjo, kad jis nebuvo AVO žmogus. Jennings atrodė jį gerai pažįstas, vadino jį Josefu ir angliškai kalbėjosi su juo apie kažkokius labai specifinius dalykus, kurių Reinoldas nė iš tolo nesuprato. Be abejo, vyras buvo taip pat mokslininkas, profesorius Jeningo kolega. Vieną akimirka Reinoldas buvo nustebęs, kad rusai leidžia dviem mokslininkams, kurių vienas užsienietis, taip atvirai ir laisvai kalbėtis; tačiau tuoj jam dingtelėjo mikrofonas, ir jis jau nebesistebėjo.

Didžiąją pokalbio dalį atliko vyras rudu kostiumu, ir tai Reinoldą taip pat pradžioje stebino; nes profesorius Jennings buvo pagarsėjęs neieškojimu žodžio ir jo nevyniojimu į vatą. Tačiau Reinoldas, stebėdamas pro durų plyšį, galėjo konstatuoti, kad šis Jenningsas buvo labai stipriai pasikeitęs nuo to Jeningo, kurio išvaizdą ir veidą Reinoldas buvo įsikaules iš šimtų fotografijų. Per pastaruosius dvejus metus jis iš paviršiaus buvo pasenęs daugiau nei dešimtim metų. Jis atrodė kažkaip mažesnis, keistai susitraukęs, ir vietoj puošnių baltų garbanų dabar tik atskiri plaukų kuokšteliai tedengė jo praplikusią galvą; jo veidas buvo liguistai išblyškęs, ir tik įdubusios tamsios akys nebuvo praradusios senosios ugnies. Reinoldas turėjo nusišypsoti vonios kambario tamsoje: ką rusai bebūtų darę senam žmogui — jiems nepasisekė palaužti jo dvasios; tai būtų ir visiškai neįsivaizduojama.

Reinoldas žvilgtelėjo į šviečiančius savo laikrodžio skaitmenis, ir šypsena jo veide dingo. Laikas spaudė. Jis turėjo kalbėti su Jeningu, turėjo su juo kalbėti tarp keturių akių, ir kalbėti tuoj pat. Pustuzinis įvairių idėjų praskrido jo galva per vieną minutę, tačiau jas visas turėjo atmesti, nes jos buvo arba neįvykdomos arba per daug pavojingos. Jis negalėjo leisti jokion rizikon. Vyras rudu kostiumu iš paviršiaus atrodė labai draugiškas, tačiau jis buvo rusas, ir dėlto jį reikėjo laikyti potencialiu priešu.

Pagaliam jam dingtelėjo idėja, kuri turėjo šiek tiek pasisekimo perspektyvą. Ir šis kelias toli gražu nevisiškai saugus, reikalas galėjo vienodai pasisekti, kaip ir nepasisekti, tačiau šios rizikos jis turėjo imtis. Jis be garso nuslinko ligi prastuvės, paėmė gabalą muilo, priėjo prie didelės spintos, atidarė duris su veidrodžiu ir pradėjo rašyti ant stiklo.

Nesisekė. Sausas muilas slydo paviršiumi, nepalikdamas jokių pėdsakų. Reinoldas tyliai nusikeikė, vėl be garso nuslinko ligi prastuvės, nepaprastai atsargiai atsuko čiaupą, ligi ištekojo šiek tiek vandens, ir pagrindinai sudrekinio muilą. Šį kartą rašymas klostėsi pagal norus, ir jis rašė veidrodžio stiklo didelėmis, aiškiomis raidėmis:

ATVYKSTU IŠ ANGLIJOS — TURIU TUOJ PAT

IR BE LIUDININKŲ PASIKALBĖTI.

Tada atidarė, rūpestingai vengdamas bet kokio girdgėdimo ar braškėjimo, vonios kambario duris į koridorių ir pažvelgė laukan. Koridoriuje nebuvo nieko matyti. Dviem ilgais žingsniais priėjo prie kambario Nr. 59 durų, skubiai pabeldė ir jau sekančią akimirka taip pat be garso, kaip ir buvo atėjęs, vėl dingo vonios kambarį, tyliai uždarė duris ir paėmė rankon kišeninę lemputę.

Vyras rudu kostiumu buvo jau atsistojęs ir žengė link durų, kai Reinoldas įkišo galvą pro plačiau pravertas duris, jungiančias vonią su miegamuoju, pridėjo pirštą prie lūpų, tuo pat metu paspausdamas kišeninės lemputės mygtuką taip, kad spindulys kludė Jeningo akis — tik sekundės daliai, bet pakankamai ilgai. Jennings krūptelėjo išsigandęs, ir net Reinoldo laikomas prie lūpų pirštas negalėjo sustabdyti nustebimo šūksnio, kuris išsprūdo profesoriui. Vyras rudu kostiumu, kuris tuo metu jau buvo atidaręs kambario duris ir nustebęs žvelgė koridoriu, staiga atsistuko.

— Ar jums kas atsitiko, pone profesoriau?

J Jennings linktelėjo.

— Mano prakeikta galva — žinote, kiek ji man vargo kartais sukelia. Ar nieko nėra už durų?

— Ne, jokių žmogaus. Ir vis dėlto galėčiau prisiekti... Bet tamstai tikrai negera, pone profesoriau.

— Ne, atsiprašau, — pasakė Jennings ir atsistėjo. — Aš manau, kad turi išgerti vandens ir paimti porą mano migreninių tablečių.

Reinoldas stovėjo didžiojoje drabužių spintoje, kurių durys buvo tik privertos. Pamatęs, kad Jennings įėjo vonios kambarin, plačiai atvėrė duris. Iš Jeningo akių negalėjo pasprukti jam skirtas pranešimas, parašytas ant veidrodžio stiklo: jis vos pastebimai linktelėjo, nukreipė į Reinoldą įspėjantį žvilgsnį ir nuėjo link prastuvės, nesulaikydamas žingsnio. Senam žmogui, neįpratusiam į tokius dalykus, tai buvo nemažas žygis.

Reinoldas teisingai suvokė įspėjantį žvilgsnį, ir, vos tik jam uždarius spintos duris, vonios kambarin įėjo profesorius kolega rusas.

(Bus daugiau)

Kas atsitiko?

JERONIMAS IGNATONIS

Kad mūsų visuomenė nusisuko nuo lietuviškos knygos, kilo klausimas ALB Švietimo Tarybos sausio mėn. posėdyje. Šis klausimas neišvengiamas, kada tik pradėdama svarstyti mūsų jaunimo ryšiai su lietuviškąja knyga. Su giliu susirūpinimu ir baimė žvelgiame į jaunąją kartą, sparčiai tolstančią nuo lietuviškos knygos. Bet niekuomet nemo-kame taikliai įžvelgti pačių pagrindinių priežasčių, iš kur šis nutolimas ateina. Kada mes patys nediskutuojame šeimoje naujausios knygos pasirodymo ir ja nesidomime, kada mes patys einame vasaroti tuščiomis rankomis, be savos knygos, nenorėkime, kad mūsų vaikai mums duotų pavyzdį. Nėra ko norėti, kad jaunimas pamiltų lietuvišką knygą, kada jie tos meilės nemato vyresniojoje kartoje.

Šiuo klausimu Švietimo Taryba vasario mėnesį kreipėsi į lietuvių organizacijas, siūlydama planą, kaip praversti lietuviškajai knygai kiekvieno lietuvių duris. Dabar gi birželio mėnesio posėdyje Švietimo Taryba nuste-busi klausia: - Kas atsitiko su mūsų visuomene, kad ji liko nebylė? Ši atsišaukima! Tik vienimėlis kultūros žurnalas AIDAI savanoriškai talpino beveik iš-tisai visą atsišaukimą, pažymė-damas, kad tai didelės reikšmės lietuviškajai knygai žodžiai. O vi-sa didžioji lietuviškoji spauda? Ši atsišaukimą nutylėjo ir orga-nizacijos neatsiliepė. Jei nebūtų gauta keletas asmenų laiškų, klausimas prilygtų nuliui. Pasinau-dodamas Švietimo Tarybos vardu čia ir noriu atvirai atsakyti tiems kurie visgi neišdrįso pasisakyti viešai.

Švietimo Taryba savo atsišau-kime kvietė visas lietuviškas or-ganizacijas, kultūrinius sambūrius įsivesti savo susirinkimuose bendrą lietuviškų knygų skai-tymą bei jų apžvalgą. Vienas iš tai atsiliepė laiškų ir autorite-tingai pareiškė, kad šis siūly-mas neapraktiškas ir tiesiog neį-gyvendinamas. Girdi, "niekur pa-saulyje organizacijos bendro knygų skaitymo neapraktikuoja sa-

vo susirinkimuose ir neprakti-kuos!" Argi?

Gal nederėtų ginčytis šiuo klausimu. Tekėtų taip pat pripažinti tiesą, kad jokia pasaulyje organi-zacija neapraktikuoja bendro knygų skaitymo ir nedaro savo susirinkimuose pasirodžiusių knygų apžvalgų. Bet ar tai galėtų mums būti šios organizacijos pavyz-džiu? Ar ši naujovė nesiderintų su mūsų visų bendrumu - pra-tinti jaunąją kartą lietuvišką žodį teisingai ištarti? Pirmą parašytą, o paskum ir savo sukurtą! Ar lietuvių vardu veikiančioms or-ganizacijoms nepridera domėtis lietuvių literatūra, jos laimėjimais ir uždaviniais? Ar organi-zacijoms būtų neįmanoma bent du kartus per metus padaryti sa-vo susirinkimuose lietuviškos knygos apžvalgą ir paskaityti bent po keletą ištraukų?

Ar verta čia daugiau kalbėti apie tai, kokios reikšmės ir prak-tiškos naudos galėtų duoti organi-zacijų susirinkimuose lietuviškos knygos apžvalgų ir jų iš-traukų skaitymas? Tinkamumu ir gera forma supažindinimas su naujausiais pasirodžiusia knyga, daugeliui sužadintų norą ją įsi-gyti, žinoma, ir paskaityti. Jeigu niekas iki šiol šios priemonės ne-mėgino, tai kodėl mes negalime bent šiuo klausimu atvirai padis-kutuoti! Tyla ne visuomet yra ge-ra byla.

Švietimo Taryba savo atsišau-kime kvietė organizacijas savo narį gimtadienio ar vardadienio proga, sukurčius lietuvišką šei-mą, sulaukusius naujagimio svei-kinti lietuviška knyga. Ši kvie-timą kitas, nežinau, ar jis daly-vauja bent kokioje organizacijoje ar ne, atsiliepė taip pat laišku. "Dovanoti knygą gražu, - rašo jis, - bet tenkintis tokia dovana ves-tuvių ar vaiko gimimo proga nie-kas nesutiks, nes tokia proga per menka dovana - keli doleriai".

Čia ir išlenda yla iš maišo. Knyga per menka dovana!

Šiuo klausimu būtų galima daug kalbėti ir aiškintis apie papro-čius ir dovanų vertes. Bet ge-

riau palikime šia tema padisku-tuoti sėdintiems prie vaišių sta-lo. Čia tik norima paryškinti Švietimo Tarybos mintį ir iškel-ti principinį klausimą, kas do-vanų pasirinkime turėtų pirmau-ti: ekonominė ar kultūrinė verty-bė?

Pirmiausia dovanų reikalas yra laisvas pasirinkimas, ir jo-kiomis normomis nesaistomas. Dovaną duoti yra dovanotojo pri-vilegija. Jis pasirenka ką tik no-ri ir ką tik išmano ar išgali. Švietimo Taryba savo atsišauki-me iškelia tik kultūrinės vertės pirmumą. Pagrindinė mintis yra ši: - vestuvių, krikštynų ar ku-ria kita proga asmenys pasirenka dovaną pagal savo skonį ir kišėnė, gali ir Cadillac'ą pado-vanoti, jei tik turi tiek pinigų, bet ant Cadillac'o turėtų būti padėta ir lietuviškoji knyga. Tai-gi, lietuviškosios knygos padova-nojimas yra principinis reikalas ir mūsų tautinės savivarbos klausimas. Šiuo klausimu turėtume atvirai pasisakyti ir, pasisakę už jį, turėtume jį vykdyti su meile ir pagarba savai kultūrai.

Kiti savo laiškuose pagiria atsišaukimo mintį, jai pritaria, bet čia pat prideda ir savo pastabas. Girdi, iš to niekas neišeis, liks tik tušti žodžiai ir nedaugiau, jei mes patys nesiimsime organi-zuoti knygų platintojų, jei mes knygų nepasistylsime didžiuliuose lietuvių susibuvimuose ir taip toliau ir taip toliau. Iš viso gau-namas įspūdis, kad žmonės nesi-orientuoja mūsų visuomeninio gy-venimo judėjimu ir nežino, kas buvo daroma, ir kas dabar yra daroma kai kurių mūsų pasišven-tėlių knygnešiu. Užtenka tik ap-lankyti vieną kitą parengimą, o kai kur ir prie bažnyčios pama-tysi knygų lentynas. Bet ar daug kas pasinaudoja ta proga?

Švietimo Taryba pritaria kny-gnešių tinklo praplėtimo reikalui ir kviečia savanoriškai imtis inici-atyvos ir įsteigti knygų kioskus, ar lentynas, ten kur tik leidžia sąlygos, bet negali užmiršti nepaminėjusi ir neįvertinusi tų, kurie išveria ir vasaros karš-čius ir žiemos šalčius ir pramo-gų malonumą paverčia budėjimu prie lietuviškos knygos. Bet gi nieko ir knygnešiai nepadės, jei visuomenė vaikščios užmerkto-mis akimis pro knygų lentynas.

Bet Švietimo Taryba savo atsišaukime kviečia organizacijas, kad jos ateitų į talką nupirkti knygų ir tiems, kurie neišgali, ar nemato, ar nenori. Pagrindi-nė idėja yra ta, kad bendromis jėgomis, bendra talka siekiant vieno ir bendro tikslo, galima ir patį pragarą sujudinti ir akmenis paversti lietuviška širdimi. Ko negali, ar nepajėgia atlikti vienas visuomenės narys, tą gali pada-ryti organizacijos. Juk tik orga-nizacijose yra mūsų tautinės gy-vybės stiprybė ir ateitis!

Kai tik atremi visas tautines viltis į organizacijas, nenoromis kyla apetitas ir skaičiuoti. Tik įsivaizduokime, jei mes, saky-sime, turime penkiasdešimt tūk-santų organizuotų visuomenės narių! Kokia tatau knygos paklau-sa per metus, jei kiekvienam bū-tų nuperkama po knygą vardadie-nio ar gimtadienio proga. Kokio pobūdžio knygos turėtų būti pa-renkamos vestuvių ar krikštynų proga, tai jau kitas klausimas.

Ši optimistinė apskaičiavimų skelkime pusiau ir tai padėtis

Detroito lietuvių jaunimo choras su dirigentu St. Sližiū vieno parengimo metu.

J. Gaižūčio nuotrauka

POVILAS SIRGEDAS MINĖJO TRIGUBĄ SUKAKTĮ

Žurnalistas, kaip kaktusas, klesti ir bujoja bet kokioje dirvoje, nes žurnalisto gajumas glūdi ne dirvožemyje, o jo

Sleswig-Holstein'o žvejų uosto, ir Hungriger Wolf stovyklų lietuvių grupės komendantu. Prasi-dėjus tremtinių emigracijai,

Laikraštininkas Povilas Sirgedas, gyvenęs Cicero, III, neseniai atšventęs 50 metų amžiaus, 32 metų spaudos veiklos ir 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktis, su žmona Veronika ir Amerikoj gimusiais dvinukais.

intelekte. Kartais, kaip tas kaktusas, jis nuščiūva nederlingon dirvon persodintas, bet įleides giliau šaknis, duoda ataugas, o savo plunksnos dygliais dažnai dursteli netinkamai spaudoje besielgiančius...

Vienas iš tokių, tik daug švelnesnės sielos, kaktusų-žurnalis-tų yra Povilas Sirgedas, šiuo me-tu pelnas duoną kaip dažų techni-kas DeSoto Chemical Coating Corp. dažų formulavimo ir tyrinėjimo laboratorijoje.

Povilas Sirgedas gimė Petrapily 1911 m. rugpjūčio 2 d. 1932 m., baigia Kauno "Aušros" ber-niukų gimnaziją ir stoja į Vy-tauto Didžiojo Universitetą, kur 1935-36 m. studijuoja teisę, pri-klausydamas Šarūno studentų korporacijai. Kartu pradeda tar-nauti Kauno miesto savivaldybėje.

Gyvenimo audros bloškia Po-vilą iš Lietuvos ir 1944 m. jis pasitraukia nuo artėjančių bol-ševikų ordų į Vokietiją. 1947-48 m. jį randame Gluckstado,

Povilas su šeima išvyksta į Aus-traliją. Sydnėjų 1949-52 m. jis Australijos lietuvių katalikų d-jos sekretorius. 1953-56 m. Sydnėjaus spaudos darbuotojų Plunksnos klubo steigėjas ir pir-mininkas. 1956 m. atvyksta į JAV ir apsigyvena vienoj iš didesnių lietuvių susibūrimo vietų - Ci-cero, Illinois.

Povilas Sirgedas jau gimna-zijos suole pasireiškė kaip spau-dos bendradarbis, pradėjęs ra-

šinėti į "Kario" žurnalą jaunimo karinio parengimo temomis, gal-vosūkių ir šachmatų skyriuose. O tada taip maža tebuvo spaudos darbuotojų. 1942 m. kartu su Z. Šaliamoru paruošia ir išspaus-dina knygą "Šachmatai", kurią iš-leido Valstybinė Leidykla.

Emigravęs į Australiją akty-viai bendradarbiavo vietos Lie-tuvių Bendruomenės veikloje, "Mūsų Pastogė" aprašinėjo dar-bo prievoles vyrų-grioviakasių darbo ir stovyklos gyvenimą bei įspūdžius. Po 8 metų, gavęs pro-gą emigruoti į JAV, turi skirtis su draugais, įsigytais tolimajame pietų žemyne. Chicagoje tik pa-mažu priprato prie naujų gyve-nimo sąlygų, daugiau užsidary-damas į siauresnį draugų ir gi-minių ratelį.

Prieš kelias savaites Povilas Sirgedas atšventė vieną įvy-kį. Prieš 25 metus jis susituokė su Veronika Baranauškaite, Per Povilines jo jubiliejus ir sidab-rinę vedybų sukaktis buvo šau-niai atšvęsta jo bute. Žmona Ve-ronika šiuo metu džiaugiasi su-laukusi iš Lietuvos savo mamytės. Sirgedai išaugino sūnų ir dukrą ir tebesidžiaugia prieš ket-vertą metų gimusiais Chicagoje berniukais - dvynukais.

Linkiu mielam kolegai Poviliui nesitenkinti vien darbovietės šachmatų meistro titulu, o sa-vo plunksnos kaktusiniiais dyg-liais padurstyti pasaulio lietuvių visuomeninį gyvenimą, nes juk jis yra apkėliavęs jau tris pa-saulio žemynus, kuriuose fiksuo-jame lietuvišką veiklą. Neabejoju jog ir jo jaunoji karta seks tėvo pėdomis, nes vyresniuosius dai-gus jau išleido gyveniman su lie-tuviška sąmone.

A. Norimas

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobū-viams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekinimas traukiniu ir autobusais.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąs-kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutauptą do-lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti. juos galite at-siųsti paštu, nes mes apmokame visas savo per-siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4 % MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

lietuviškos knygos naudai. Kitas klausimas, kiek tokių bus, kurie gaunamas knygas ir skaitys? Šią problemą užsiminus, reikia pri-siminti vieną faktą, kad prieš antrąjį pasaulinį karą kai kuriuo se kraštuose buvo nemaža kny-gų komplektuotojų, ne skaityto-jų. Ir tie komplektuotojai atliko savo uždavinį: leido savai knygai tarpti. O ir mes, jei šią mintį pritaikytume čia keliama idė-jai, ar padarytume didelį nusi-kaltimą? Jeigu yra kitaipmanan-čių, tegu atsiliepia ir pasiūlo sa-vo planą.

Iš viso, kada tik kas kėlė spaudoje knygos rūpestį, visuo-met po to sekė tyla. Atrodo lyg būtų kalbama reikalu, kuris sto-vi šalia mūsų. Nejaugi ta pati tyla ištiks ir šį atsišaukimą? Jei taip, tai būtų užverstas pats liūdniausias mūsų spaudos pus-lapis!

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

JŪRŲ SKAUTŲ
VEIKLA

Liepos 1 dieną Bostono Jūrų Skautai ilgai atsimins. Tą dieną buvo iškilmingai atidarytas "Nemuno" uostas ir sala Oldham ežere, prie Pembroke, Mass.

Iš ryto apie 40 jūrų skautų pilnose uniformose su vėliavomis dalyvavo gedulingos pamaldos už žuvusius jūrų skautus ir jūrininkus. Pamaldos įvyko Pembroke katalikų parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu vietos klebonas pasveikino jūrų skautus ir palinkėjo sėkmingai siekti garbingų jūrų skautų idealų.

Po pamaldų įvyko uosto atidarymas. Prezidento A. Smetonos maršą grojant ir vėliavoms plečėsuojant p. Šalnienė, konsulo A. Šalnos žmona, perkirpdama kaspinę atidarė "Nemuno" uostą jūrų skautų naudojimuisi. Trumpą, bet reikšmingą kalbą pasakė "Nemuno" uosto Direkcijos pirm. Ignas Vileniškis, kurio vasarvietėje uostas yra.

Jūrų skautai sėdo į turimus 5 laivelius ir gražia vilkstine pasi-

leido salos link, o motoriniai laiveliai ėmė kelti skautų tėvus ir svečius į salą.

Išsikėlę salon visi nustebo, kad per taip trumpą laiką tiek daug padaryta. Pirmiausia - dvi krantinės laivams priplaukti, iš jos į iškilmių aikštę praveistas kelias; aikštėje pastatytas iš lauko akmenų paminklas žuvusiems skautams ir jūreiviams prisiminti, panašus į Nežinomo kareivio kapą; prie jo akmeninis aukuras taip pat iš lauko akmenų. Šalia medinis kryžius ir vėliavų stiebai, o nuo šalio prie tako stovi lietuviška koplytėlė.

Visiems persikėlus į salą ir atsigaivinus šaltais gėrimais, prasidėjo salos atidarymo iškilmės.

Atsakymu į adjutanto švilpuką apie 50 jūrų skautų išsirikiavo lyiomis eilėmis. Iškilmes pradėjo kun. J. Žiuromskis sukalbėdamas maldą, pašventindamas paminklą, kryžius ir vėliavas ir pasakydamas keletą žodžių jauniems jūrų skautams. Giedant himnus aukštai virš medžių viršūnių iškilo šio krašto, Lietuvos ir skautų vėliavos. Prie pamink-

lo padedamas ažuolo lapų vainikas žuvusiems jūrų skautams ir jūreiviams pagerbti. Uosto Direkcijos pirm. I. Vileniškis perskaitė salos dedikacijos aktą; kalbas pasakė p. Šalnienė, Bostono ir Pembroke Amerikiečių skautų atstovai, Lietuvių Bendruomenės Apygardos ir Liet. Tautinės Sąjungos atstovai.

Perskaitomi įsakymai, pakėlimai, apdovanojimai. Keliolika skautų tėvų ir bičiulių gauna jūrų skautų rėmėjo ženklelį, Uosto Direkcijos pirm. Ignas Vileniškis pakeliamas į uosto komendantą ir jam teikiama komendantto kepurė.

Skautai išsirikiuoja špalieriais nuo paminklo iki prieplaukos, vainikas nešamas į laivą. Garbės sargyboms lydinti, vainikas išvežamas į ežerą ir pagal jūreivių tradicijas nuleidžiamas į vandenį vėliavoms nusileidus iki pusei stiebo.

Krikštijami laivai. Susirenka 4 poros krikšto tėvų prieplaukoje. Pakrikštijami 4 laivai "Nidos", "Naručio", "Nevėžio" ir "Nemunėlio" vardais. Krikšto tėvais buvo:

Inž. J. Mikalauskas su F. Zibickiene, Vl. Mickūnas su Br. Vaičiaitiene, inž. E. Manomaitis

su V. Vaičiurgiene ir Bir P. Uteniai.

Ta proga ir vietininkas s. M. Manomaitis buvo pavilgytas į ežerą, kad gerai sektųsi jūreiviams.

Dar buvo pramatyta vandens sporto ir meninė programa, bet dėl laiko stokos buvo atidėta kitam kartui.

P. Jančauskas

• **Bostono neolithuanai** nesenai buvo surengę jaunimo pavasario šventę. Programoje pasirodė vien tik jaunimas. Jautriam atidaramajam žodyje korporacijos pirm. filisteris Dr. V. Čepas pažymėjo, kad korporacija vykdo savo tradicijas kasmet ruošdama jaunimo pavasarinę šventę — literatūros meno vakarą. Po įžangos šventės vadovavimą perėmė sen. Skirma Makaitytė, kuri gana talentingai pravedė kolegų pasirodymą — programą ir ją puikiai interpretavo. Programa įvairi. Ją atliko bent desėtikas akademikų. Pabaigai sugiedota Gaudeamus...

Labai jaukioje salėje po programos filijos svečius pavaišino. Po jų sekė šokiai. Į šventę buvo atvykęs iš New Yorko fil. E. Noakas su ponia, Čekas iš Providence ir k. Jau kelintą kartą į kvietimus neatsiliepia Worcesterio neolithuanai, kurie skaitomi kaimynais.

• **Edmundas Ketvirtis**, So. Boston Lietuvių Piliečių Draugijos pirmininkas, pakeltas į pulkininkus. Jis porai savačių išvyko atlikti pratinimus Granier oro pajėgų stovykloje, N. H.

• **Pavergtųjų Savaitė** Bostono minima liepos 15 dieną John Hancock salėje.

• **Didžiausias pasaulyje laivas** liepos 4 d. pasirodė Bostono uoste. Tai atomu varomas lėktuvnešis Enterprise. Per 3 dienas jį aplankė apie 12000 asmenų. Laivas baigtas statyti 1961 m. Greitis 40 mylių per valandą, 85,350 tonų, ilgis 1,173 pėdos. Vienas tik inkaras sveria 40 tonų, o jų yra keturi. Dėnyje sutelpa 100

įvairaus dydžio lėktuvų. Laivas turi 4600 karių įgulą. Jis gali be sustojimo plaukioti 3 metus. Liepos 6 dieną lėktuvnešis pajudėjo į Atlantą į 6-to laivyno bazę viduržemio jūroje.

• **Į SLA seimą** iš Bostono buvo išvykęs Andriulioniai, Kapočiai, Michelsonai, Tumavičienė, Anesta, Mockienė ir kt.

• **Jonas Kasmauskas** atšventė 79 gimtadienį. Ta proga Tautinės Sąjungos skyrius surengė, kaip ir kiekvienais metais, gimtadienio atžymėjimą ir banketą. Skyriaus pirm. A. Matjoška gražiai suaktuvininką pasveikino.

• **Balto piniginis vajas** baigsis rugpjūčio mėn. 1 dieną. Neaukavusius prašom paskubinti tą padaryti. Pinigus įteikti kasininkui V. Stelmokui — 389 W. Broadway, So. Boston. Taip pat kas dar nėra įsirašęs Balto nariu, prašom tuojau įsirašyti. Nario mokestis 1 dol. metams.

the **MAY** co's (4) **BASEMENT** stores

EAGLE STAMPS
PADIDINA
JŪSŲ SANTAUPAS

DOWNTOWN

HEIGHTS

PARMATOWN

SOUTHGATE

FABULOUS!

PAVYZDINIAI

PUOŠNŲ KAILINIAI PALTAI

Daugelis rinkinių pirmos rūšies specialistų originalūs pavyzdiniai paltai — puikiausių kailių išdirbiniai — nepaprastas taupymas!

PAVYZDŽIŲ
DYDŽIAI
8-10-12-14

Keletas pavyzdžių
6-16 ir 18 dydžių

\$58

NEPAPRASTI KAILIAI:

- Natūralios — ranchinės minkos
- Natūralios — spalvotos minkos
- Natūralios — Lynx
- Natūrali mėlyna lapė
- Natūrali sidabrinė lapė
- Kanadiška Beachhead balta lapė
- Australiška Opposum
- Dažyta lapė
- Dažyta voveris

NEPAPRASTOS MEDŽIAGOS:

- Vilnonis Failles
- Vilnos ir kailių mišiniai
- Vilnoniai zabalina
- Vilnos ir kašmiro mišiniai
- Vilnoniai audiniai

NEPAPRASTI FASONAI:

- Kailinės apykaklės su atitinkamais rankogaliais
- Didesnės skarinės apykaklės
- Turtingi atlaso pamušalai
- Vedybinės apykaklės
- Roll pouch apykaklės
- Mažos apykaklės mažesniems stiliams
- Šiltai pamušalai

Visi kailiai atžymėti pagal jų kilmės kraštą.

Atsiminkit! \$5 IMOKĖJUS jūs turite pasirinkę palatą kol jums bus reikalinga

BASEMENT WOMEN'S SUIT & COAT DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dirvos rėmėjai Izabelė ir Antanas Jonačiai grįžo iš atostogų, praleistų Chicago, lietuvių vasarvietėje — "Sandūnuose".

• Kas važiuotų į Cape Cod liepos 21-23 d. ir turėtų vietos 1 asmeniui, prašau, skambinti V. Bacevičiui tel. MU 1-6509.

• Operėčių — lengvos muzikos mėgėjams — puikus koncertas **Herbert-Romberg Naktis** airių kompozitoriaus Viktoro Herberto ir vengro Sigmundo Rombergo kūrinių (žaislų marias, Linksmoji Marietta, Dykumos daina, Studentų princas, Centariniam parke, Naujasis mėnulis ir kt. operėčių) interpretacija, atliekama p. Lane diriguojant Clevelando Vasaros orkestro su solistais: Magda Lynn Kochman, William Mc Grath, Melvin Hakola ir "Pops" choras.

Koncerto pradžia 8:30 v. Bilietus iš anksto įsigyti

• Lietuvių Prekybos Namai (6905 Superior Ave.) susitarė su Globe Parcel bendrove ir nuo liepos mėn. 23 d. pradės siųsti siuntinius per aukščiau paminėtą bendrovę. Smulkiau žiūr. žemiau dedamą skelbimą.

DIDELĖ NAUJIENA SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ SIUNTĖJAMS

Lietuvių Prekybos Namai, norėdami kuo geriausia patarnauti tautiečiams, susitarė su Globe Parcel bendrove ir savo klientų siunčiamus į Lietuvą siuntinius nukreips į minėtos bendrovės centrą.

Per centrą siunčiami siuntiniai maždaug savaitę greičiau pasieks adresatą, nei siuntiniai siunčiami per kitas Clevelando siuntimo atstovybes. Tas, aišku, mums sudarys papild. išlaidų, bet mes vistiek jų nepakelsime savo klientams.

Pas mus Jūs rasite daugybę įvairių medžiagų bei kitų dalykų, tinkamų siuntiniams. Visoms medžiagoms ir kitiems dalykams siunčiamiems per mus į Lietuvą nuo liepos mėn. 23 d. ligi rugpjūčio 15 d. padarėme didelius atpiginimus.

Tat ieigu norite, kad jūsų siuntiniai pasiektų greitai ir saugiai jūsų namiškius ir jums kainuotų pigiau — užeikite pas mus ir pasinaudokite mūsų skubiu ir mandagiu patarnavimu.

Lietuvių Prekybos Namai
(6905 Superior Ave.)

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

6901 Superior Ave.

Krautuvės — 431-6339

Cleveland 3, Ohio

Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos Clevelande kanklių ansamblio jaunesnioji ir vyresnioji grupė su vadove Ona Mikulskiene.

Burrows krautuvėse.

Koncertai vyksta vėsioje Public Auditorium salėje.

• Šiandien vienas iš trijų, susirgęs vėžiu, būna išgelbėjamas. Prieš 25 metus — tik vienas iš septynių. Išgelbėtų gyvybių skaičius siekia kelis tūkstančius į metus. Tai vis pasėka American Cancer Society ir National Cancer Institute laimėjimų. Kiekvienas galime prisidėti prie tos pažangos kovoje su vėžiu, pa-

Kanklių ansamblis vysk. M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje Clevelande

1958-59 m.m. būrelis jaunų mokinių pradėjo kanklių muzikos pamokas. Pradžioje jų mokytoja buvo Aušra Barzdukaitė, vėliau, 1959 m. pavasarį tas pareigas perėmė Ona Mikulskienė, kuri vadovauja pamokoms ligi šio laiko. Daug ištermės ir noro turėjo jaunosios kanklininkės, bet nemažiau kantrybės, nepaprasto pedagoginio takto ir ypatingai daug meilės jaunajai lietuvių kartai ir

tikrinę savo sveikatą nedelsiant.

• Lithuanian Village įgytas turtas — Clevelando lietuvių ekonominio tvirtėjimo įrodymas. Prisdėkime visi įsigydami Lithuanian Village akcijas.

Euclide — savininkas

parduoda 3 miegamųjų vieno aukšto namą. Ideali vietovė tarp East 200-sios ir East 222-os gatvių, prie Naujosios Parapijos. Apžiūrėję būsite patenkinti. 21290 Westgate. RE 1-3149.

• Reikalingi perukų specialistai, prityrę prie ventiliuotų perukų.

Skambinkite tel. 381-1305
Mr. Stockton
(81, 82, 83)

• Reikalingas lietuvis pardavėjas — vyras ar moteris. Multiple Realty, 819 E. 185th St., IV 1-9300. Klauskite Tom Severovich. (82)

PARDUODAMI NAMAI

Richmond Heights

2½ metų senumo mūrinis, 3 miegamųjų vieno aukšto namas su prijungtu 2 automobilių garažu. Didelė moderni virtuvė, nauji kilimai, gaso pečius, didelis sklypas. Savininkas apleidžia miestą, galima pirkti labai prieinama kaina.

Torbenson Dr., į pietus ir labai arti Euclid gatvės 4 miegamųjų labai gerame stovyje; gaso pečius, geri kilimai, moderniškai įrengta didelė virtuvė, toiletas pirmame, vonia antrame aukšte, 1½ garažo, arti susisiekimo ir kitų patogumų. Apžiūrėkite ir duokite pasiūlymą. Prašo tiksliai 16,900 dolerių.

Turime didelį namų pasirinkimą visoje rytinėje miesto dalyje.

Eddy Rd. ir St. Clair rajone, turime kvalifikuotų spalvotų pirkėjų. Skambinkite mums dėl greito ir sąžiningo patarnavimo.

Dana Cipkus — GL 1-4835
J. Širvaitis — KE 1-4080
Wm. T. Byrne — Realtor
MU 1-6100
(80, 81, 82)

lietuviškai kanklių muzikai turėjo pati jų mokytoja O. Mikulskienė.

Kankliavimo pamokos nenu-trūksta buvo vykdomos per visus trejus metus ne tik mokykloje pasibaigus reguliarioms pamokoms, bet ir dažnai pačios mokytojos namuose.

Jau pirmieji kanklininkų debiutai, kad ir gana kuklūs savo repertuaru ir dar ne visiškai drąsūs savo techniniu lygiu, klausytojų buvo labai šiltais sutikti ir gražiai įvertinti. Tada buvo geras paskatinimas kanklininkėms dirbti ir tobulėti. Kartais kanklininkės išeidavo į sceną su būreliu dainininkių - tada liaudies dainelių skambesys, gražiai suderintas su kanklių akordais, būdavo itin mielas.

Didžiausias ir svarbiausias ansamblio talkininkas ir globėjas yra muz. Alf. Mikulskis, suharmonizuoja ir paruošia skambinamų dalykų gaidas. Jis visada pagelbsti suderinti ir sutvarkyti kankles - darbas, pareikalavęs nemažą laiko ir kantrybės.

Kanklių pradžia paskolino patys Mikulskiai ir Čiurlionio ansamblis. Vėliau gauta dovanų iš J. Mulioio, Mokyklos Tėvų Komiteto ir L. Bendr. I. Ap. Valdybos po vienerias kankles.

Dažnai senosios gamybos kanklės tenka taisyti. Šį įgudusio staliaus darbą atlieka be jokio užmokesčio vienos kanklininkės tėvelis Pr. Neimanas.

Šiuo metu ansamblyje yra dvi grupės: vyresnioji, kurioje yra 11 kanklininkių ir jaunesnioji pradedančiųjų grupė - 7.

Vyresniosios grupės kanklininkės per trejus kruopštus darbo metus yra pasiekusios gana aukštą techninį lygį. Jos skambina iš gaidų gana sudėtingus kūrinius. Jos gerai naudoja dviem skambinimo būdais: liaudišku arba brauktukiniu (taip kaip Lietuvoje skambindavo Puskunigis) ir naujovišku arba pirštiniu būdu (puoselėtu Lietuvoje muz.

Just. Strimaitis). Šios kanklininkės be jokių abejonių tinka Čiurlionio ansamblio kanklininkių grupei. Didžioji jų dalis gali būti kanklių muzikos mokytojom. (Jos jau dabar turi progos atlikti pedagoginei praktikai su jaunosios mergaitės per kanklių pamokas). Tokiu būdu per šį ansamblį paruoštas gražus kanklininkių prieauglis, ir, reikia tikėtis, šiai brangiai mūsų muzikos sričiai užtikrinta ateitis bent tol, kol bus judrios mūsų kanklininkės ir išliks gyva meilė kanklių muzikai.

Šių metų pavasarį, apvainikuodamos 3 metų darbo sukaktį, devynios kanklininkės (Ir. Navickaitė, D. Martusaitė, G. Stojogytė, S. Obelenytė, R. Širvaitytė, T. Idzelytė, V. Eimutytė, A. Macytė ir G. Bačiulytė) įskambino 8 kūrinius į "tape recorder" juostą, kuri yra galutinai paruošta plokštelių gamybai. Visi, kam teko išgirsti šį skambinimą, pripažįsta, kad tai pirmas tikrai nusisekęs bandymas įgroti gryną ir techniniu požiūriu visiškai gerą kanklių muziką čia tremtyje. Plokštelė, kaip šios rūšies unikumas, kaip savita tautinė muzika, būtų labai tinkama ne tik mūsų šeimų rinkiniuose, bet ir amerikiečių bibliotekų bei radijo studijų plokštelių rinkiniuose. Teko patirti, kad plokštelių muzikos leidėjai labai esą suin-

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ MITINGAS

Cleveland Council for Information on Communism rengia komunistų pavergtoms tautoms pagerbti didelį mitingą, kuris įvyks ateinantį penktadienį, liepos 20 d., 8 val. vakare, šv. Jono College salėje (Superior Ave. ties 12 gatve, greta šv. Jono Katedros). Kalbės kongreso atstovas Michael Feighan, bus priimta atitinkama rezoliucija. Mitingas rengiamas sąryšyje su pavergtųjų tautų savaitę.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama kuo skaitlingiausiai tame mitinge dalyvauti.

teresuoti ją išleisti.

Tai būtų tikrai geras įvertinimas to patvaraus ir kantraus darbo kurį dirba mokytoja O. Mikulskienė ir jaunosios kanklininkės. Pr. Karalius

VILTIES LAIVAS

Vilties laivas (Hope Ship), nešas viltį ir pagalbą kenčiantiems tolimuose kraštuose, praeitais metais tolimoje Azijoje dešimtis tūkstančių ligonims suteikė medicininę globą, kartu įvykdant tūkstančiams sudėtingų operacijų. Daugiau, kaip 80,000 litrų pieno buvo išdalinta badaujantiems vaikams ir ligonims.

Šiais metais laivas numatyta siųsti į Pietų Ameriką.

Projektas finansuojamas privačių donatorių, bet jis neprašo didelių sumų. Atsiųskite tik 1 dolerį šiuo adresu — "Project Hope", P. O. Box 5156, Cleveland 1, Ohio.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui aukų ši mėnesį atsiuntė iš Toronto, Kanados per LNT LNF Komiteto pirm. Praną Bastį 618 dol. Iš East Chicagos S-gos skyriaus per J. Bagdanskį 244 dol., kurių didžioji dalis yra surinkta Romualdo Nemicko, Skyriaus atstovo LNF reikalams. Iš Clevelando, Ohio, per dr. V. Ramanauską 128 dol. ir iš Los Angeles per LNF komiteto pirm. dr. P. Pamataitį 109 dol. Iš paskirų aukotojų 50 dol. Viso liepos mėnesį gauta 1149 dol.

East Chicagos ALT S-gos skyrius, vadovaujamas Kazimiero Pocius, Lietuvos Nepriklausomybės Fondui paskyrė 50 dol. E. Chicagos Liet. B-nės Apylinkė 15 dol. ir Korp. Neo-Lithuania filisterių S-ga New Yorke 20 dol. Filisteriai, gavę LNF rėmėjams, aukojusiems ne mažiau 10 dol. Laisvės Kovų Dainų knygą, įteikė Maiorinio Lituanistinei mokyklai Brooklyne išleistuvių akto metu per S-gos pirm. A. Diržį. Antrą knygą žada siųsti Vasario 16 dienos Gimnazijai. Tai gražus pavyzdys.

LNF Valdyba reiškia nuoširdžią padėką visoms LNF vadovybėms, jų talkininkams ir rėmėjams.

SEPTYNI SKIRTUMAI

(Galvosūkio 2 psl. sprendimas)

1. Kairėje po žuvėdra krantas statesnis. 2. Ruonio (kairėje) akis be liliukės. 3. Dešinėje nesimato ruonio nosies. 4. Virš radijo aparato esantis ruonis turi didesnę pilvą. 5. Jūrininko kairiosios kojos forma pakeista. 6. Apačiojo radijo aparatu ruonio galva mažesnė. 7. Dešinėje ruonis sučiaupęs snukį.

Už \$25.00 per SAVAITĘ dviems asmenims, vasarą kate pas lietuvių Floridoje

MIAMI BEACH, Fla.

8910 Collins Ave., prie pat okeano. Vieno miegamo Apt. ir Efficiencies. Turime nuosavą sklypą automobiliams statyti.

Mary Annette Villas

ST. LOUIS

EAST ST. LOUIS IR APYLINKIŲ LIETUVIAI KVICIAMI TRADICINĖ VASAROS GEGUŽINĖ-ISVYKON

A. L. T. S. East St. Louis Apylinkės skyrius šių metų liepos mėn. 29 d., 2 val. po pietų Mound State Park (Indian Hills) prie kelio į Collinsville rengia tradicinę vasaros gegužinę-išvyką į gamtą. Visi artimesnių ir tolimesnių apylinkių lietuviai ir jų draugai kviečiami su šeimomis atsilankyti gegužinė, kur visi galės linksmai praleisti laiką, atsigalvinti vėsiais gėrimais, dalyvauti jaunimo ir suaugusių žaidimuose. Taip pat bus galima gauti ir užkandžių.

Šios gegužinės metu bus aptarta ir artėjančio rudens — žiemos sezono vietos lietuvių kolonijos veikla, kur visi galės pareikšti savo pageidavimus bei sumanymus ir projektus dėl subūvimų-parengimų, kad tokie kultūriniai ir tautinių minėjimų susibūrimai liktų višiemis patrauklesni ir įdomesni. Visų aktyvus dalyvavimas ir sumanymų iškelimas ir prisidėjimas prie jų pravedimo ne tik pajavins kolonijos gyvenimą, bet ir pačios kolonijos gyventojai galės jausti pasitenkinimą, bei savo priaugančią kartą turėti savo apylinkumoje bei dalintis tais pačiais pergyvenimais bei įspūdžiais.

Jei liepos mėn. 29 d. (sekmadienį), pasitaikytų lietingas ir blogas oras, gegužinė-išvyka bus nukelta į sekantį sekmadienį, būtent: rugpjūčio mėn. 5 dieną tuo pačiu laiku po pietų. Visi kviečiami iš anksto taip sutvarkyti savo reikalus, jog galėtų atsilankyti šion visų apylinkių ir visų lietuvių išvykon į gamtą. J. S.

HEARING AIDS

VISKAS AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440 arba rašykite

ACOUSTICON OF CLEVELAND
845 Prospect Ave.

KAS IR KUR?

• **J. J. Bačiūnai** lankėsi SLA seime Newark. Po to buvo užsukę į New Yorką, iš ten pereitę savaitgalį su E. ir V. Rasteniais buvo nuvykę aplankyti J. Urbono (buvusio Bačiūno padėjėjo) vasarvietės Adirondack Inn., Sacandage Park, N. Y., 24 mylios į šiaurę nuo Amsterdamo. Sekmadienį juos tenai aplankė buvęs "dzimdzidrimdzininkas" (A. Vanagačio bendradarbis) Juozas Olšauskas ir šiuo metu Amsterdame pavaduojantis atostogaujantį kun. J. Balčį Chicagos Jaunimo Centro vadovas kun. J. Kubilius.

• **Jonas Valiukėnas** liepos 1 d. perkėlė savo šeimą iš Rochesterio į New Yorką. Dabartinis jų adresas: 241-02 86 Rd., Bellerose 26, N. Y. Tel. FI 3-8432.

Ekon. J. Valiukėnas jau praėjusiais metais buvo perkeltas į kompanijos centro įstaigą New Yorke. Jis eina atsakingas pareigas Channing Corp. Investicijų departamente.

J. Valiukėnas yra Korp! Neo-Lithuania filisteris.

• **Akademikų skautų vasaros stovykla** — A. S. S. dviliktosios stovykla įvyks š. m. rugsėjo 1-9 d. prie Morpeth, Ontario, 75 mylios nuo Windsor. Stovyklos pagrindinę programą, kuri bus lietuistinis seminaras, išpildys F. S. S.

• **Dr. Ed. ir M. Jansonai** vienos iš gražiausių lietuviškų vilų Audronė Cape Cod savininkai praneša, kad nors liepos mėn. buvo svečių perpildyta, tačiau dar yra laisvų kambarių rugpiučio mėn. Dėl užsakymų kreiptis Audronė — Marija Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. Telef. GA 8-8425.

• **Lietuviams** vykstantiems į Kanados Lietuvių Dieną, puiki vieta apsistoti Emilijos ir Stasio Baltulių moteliuose. A. B. C. Motel, 3048 Dougall Ave., Windsor, Ontario, Canada, Hwy. 401 & Hwy. 38.

• **Sudarytas vilkaviškių komitetas** Chicagoje įtemptai dirba, organizuodamas jubiliejaus iškilmes. Baigusieji ir lankiusieji Vilkaiviškio gimnaziją, taipgi jos mokytojai ruošiasi gausiai su savo artimaisiais bei bičiuliais dalyvauti gimnazijos 55 metų ir miesto 300 metų jubiliejaus iškilmėse š. m. rugsėjo 1 ir 2

SLA 52 SEIMUI PRAĖJUS

Kas antri metai vykstantieji SLA Seimai skiriasi savo sudėtimis ir dvasia. Šis Seimas buvo sušauktas artimoje New Yorko kaimynystėje Newark, Newarko ir New Yorko Susivienijimo veikėjų sudaryta Seimui rengti komisija darbavosi, kad Seimas būtų sėkmingas. Komisijos darbas gerai pavyko. Šis Seimas nors netaip gausus atstovais, savo darbuote neatsilikio nuo seniau buvusių Seimų, gal net buvo geresnis.

Seimui geriausius linkėjimus atsiuntė New Jersey Gubernatorius Richard J. Hughes. Seimo atidarymo Sesijoje dalyvavo Newarko miesto meras H. J. Addonizio ir pasakė sveikinimo kalbą.

dienomis Jaunimo Centre, Chicagoje.

Rugsėjo 1 d., 6 val. 30 min. vakare vilkaviškičiai kartu su visa lietuviškąja visuomenė rinksis į minėjimo akademiją - koncertą ir literatūros vakarą Jaunimo Centran, kur programą išpildys kūrybinės vilkaviškičių pajėgos.

Rugsėjo 2 d., 10 val. ryto pamaldos Jėzuitų Namų koplyčioje prie Jaunimo Centro. Vakare 5 val. jubiliejinis banketas su šokiais ir linksmaja menine programa Jaunimo Centro Didžiojoje salėje.

Iki rugpiučio mėn. 15 d., pranešant savo dalyvavimą, vilkaviškičiai registruojasi šiuo adresu: Kazys Povilaitis, 2632 W. 69 St., Chicago 29, Ill. Telef. GR 6-8038. Norima žinoti bent apytikrį, ypač banketo, dalyvių skaičių, o taipgi parūpinti iš toliau atvykstantiems nakvynes.

NEW YORK

Liepos mėn. 22 dieną (sekmadienį), Korp! Neo-Lithuania New Yorko valdyba ruošia savo nariams su šeimomis bei draugais gegužinę — **S u n k e n M e a d o w S t a t e P a r k , L . I . , N . Y .** Gegužinės pradžioje 10 val. ryto.

Atvykstama su savo užkandžiais. Atskirų pakvietimų nebus, todėl prašoma neužmiršti tos svarbios dienos pasimatyti su draugais bei pažįstamais.

Kviečiami visi Korp! draugai iš Philadelphijos, Trentono, Newarko, Elizabetho, Stamfordo, Waterburio ir kt. vietovių.

Grupė stovyklaujančių maudosi ežerėly. Toliau laivelyje Audronė Gelažiūtė prižiūri besimaudančius.

Čia vienas iš mūsų laimėjimų, kada miestų ir Valstijų galvos mus mato ir žino. Negalima praleisti nepamirėjus, kad Seimo atidarymo dalyvavo lietuvių karo Veteranų Postas ir moterų vienetą su vėliavomis. Visa tai sudarė jaudinantį įspūdį. Sekmadienį, liepos 8 d. buvo surengtas priešseiminis susipažinimo vakaras šv. Jurgio Draugijos salėje, praėjus sėkmingai - dalyvavo daug jaunimo. Tas davė progos SLA pasigarsinti jaunimo tarpe, nes visi kalbą, kad į Susivienijimą reikia įtraukti daugiau jaunesnių žmonių. Antradienį, liepos 10 d., vakare įvyko vakarienė, sutraukusi arti 300 asmenų, daug jaunimo - svečių. Vakarienę pajavirino savo dainomis p-lė Irena Stankinaitė, jos tėveliui akompanuojant. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos konsulas P. Stašinskas. Pabaigoje puikią, karštą patriotinę kalbą pasakė SLA Prezidentas Povilas Dargis. Po vakarienės buvo šokiai. Visur buvo stengtas pritraukti jaunimą supažindinant jį su Susivienijimo tikslais ir uždaviniais. SLA Valdyba užgirtina, kad parengė knygą "Susivienijimas Liet. Am. Pildomosios Valdybos ir visų komisijų darbai", kurioje buvo surašyti visi raportai, kuopų įnešimai, visa Susivienijimo finansinė apyskaita. Gerokai prieš Seimą ši knyga buvo išsiuntinėta kuopų išrinktiems delegatams susipažinti, kad laike Seimo darbas būtų sklandžiau. Tas žymiai padėjo, Seimas užtruko tik tris ir pusę dienos, nes visi komisijų raportai toje knygoje surašyti. Vieną galima pastebėti - jei SLA turėjo gerų pirmininkų bei prezidentų, tai dabar Susivienijimas tikrai gali didžiuotis turėdamas vieną iš geriausių prezidentų Povilo Dargio asmenyje.

Seime dalyvavo 148 atstovai, bet posėdžiuose būdavo apie 132. Kuopos turėtų prižiūrėti, kad jų išrinktieji atstovai dalyvautų Seimo sesijose, nes tas yra svarbu. Galima pastebėti, kad ne mažas skaičius seime dalyvavusių atstovų jiems Centro atsiųstų knygų "Seimo Darbai" visai nebuvo skaitę, užtai jiems kalbamas reikalas nebuvo žinomas ir jie darbu eiga tik trukdė. Liepos 11 d. sesijoje, netikėtai atsilankė mūsų draugingos Ukrainiečių tautos Susivienijimo Prezidentas. Čia gimęs advokatas, su gera iškalba, pasakė puikią kalbą, svei-

Tyčia ar netyčia — "Dainavoj" įvesta klauzūra. Net stovyklos kapelionas su

dvim kitais vyriškiais, lyg išstremti, gyvena namelyje, esančiam 1/2 mylios už stovyklos ribų. — Dainava, ar tu gyva? — klausia nustebusios varlės, gyvačiukės ir vėžliai po mišrios berniukų-mergaičių stovyklos, kad jų niekas negaudo ir nebe-muša.

Koks yra svarbus SLA ir kiek jis gali padėti lietuvių išlaikyti, nes pinigais yra galingas įrankis, kaip pavyzdį paimkim kad ir štai ką: dabar kiekvienas susivienijimo narys moka į našlaičių fondą 2 centų į mėnesį arba 24 centus į metus. Turėdami 13 tūkstančių narių, metų gale mes turime virš 3 tūkstančių dolerių, o narys tų kelių centų nė neįsėdėti. Tūkstančiai narių, mokėdami po centą kitą tautiniams reikalams, sudėtų tūkstančius. Štai dėlko svarbu įsirašyti į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

Susivienijimo leidžiamas laikraštis Tėvynė savo turiniu dabar pagerėjo, nes, kaip yra sakoma: nauja šluota geriau šluoja. Seimas dabar išrinko pastovų redaktorių Antaną Sodaitį, kuris ir iki šiol laikraštį redagavo. Susivienijimo narių pareiga savo organą skaityti ir sekti, kas susivienijime yra daroma, tuokart ir susivienijimas gyvuos ir mūsų tautiniai reikalai daug laimės. Daug buvo kalbama apie jaunimo pritraukimą į susivienijimą. Atsimenu, kai prieš 50 metų mane pakalbino įstoti, tuo metu ir aš buvau jaunesnis. Tautiniai buvau sąmoningas, nieko negalvoju nei apie ligoje pašalpos gavimą nei apie pomirtinę, įstojau kaip į didelę tautinę organizaciją. Manau, ir mūsų jaunimas nekitai galvoja. Dabar jam nei ta pašalpa rūpi nei pomirtinė, gal jam trūksta to tautiško susipratimo, kad priklausytų didelėje tautinėje organizacijoje, ypač dabar, įvedus tuos taupymo skyrius. Jauniems tas būtų didelis paskatinimas, paimant 20 metų apdraudą ir kartu priklausant organizacijai, žinant, kad jis dirba svarų tautinį darbą.

Baigiant norėsiu pastebėti, kad kai kurie atstovai mažai te-seka seimo eiga, nori daug kalbėti ir kalba ne į tašką. Buvo pastebima ir tokių, kurie mažą supratimą teturi apie susivienijimo tvarką: jie mano, kad Susivienijimas gali savo turtais švaistytis kaip nori. Taip nėra. Susivienijimas yra kontroliuojamas valstijų apdraudos įstaigų ir negali pinigais švaistytis be jų leidimo. Tokie atstovai tik seimo eigą ardo. Džiugu, kad šiame seime tokių kaip ir nebuvo.

Reikia pasidžiaugti, kad SLA 52 Seimas, buvo tvarkingas, darbingas ir taikus. 1964 metų seimą nutarta šaukti Susivienijimo gimtoje vietoje-Wilkes Berry Pa. Pr. Narvydas

KLAUZŪRA DAINAVOS STOVYKLOJE

Stovykla, iš tiesų, pakeitė savo veidą: baltos bliuskutės, mėlynai sijonukai ir mėlynai baltos kepuraitės nuo pat pirmo vakaro liudijo, kad "Dainavos" kalneliai šį sykį ne bernam, o mergaičių kilniam džiaugsmui ir atsigaivinimui. Gėlių vardais pasivadinę mergaičių būreliai primena lietuviškąjį darželį, jo gelsvakę rovelę, smiltimis nubarstyta takelį, kur sykiu daug paprastumo ir nuosirdumo. Ir susimastai, pažvelgęs į tas dailias lietuviškas, ar jos neapvils Nekalto Prasidėjimo Seserų lūkesčių, diegiant joms su tokia kantrybe ir atsidavimu meilę Dievui ir lietuviškumui?.. O teko sutikti tik prieš keletą dienų toj pačioj "Dainavoj" motiną, jaunų dienų mokslo draugę, kuriai nesvarbu esą, kiek jos vaikams bepakalba lietuviškai, bele yra tik geri. Kai pasišventėliai DP stovyklose mums kūrė gimnazijas. jie į mus dėjo daugiau vilčių, negu tiek. Bet prieš kurį laiką atsitiko dar blogiau: kitos pametė abu dalykus: ir tautiškumą ir religiją, kas "Dainavos" kalneliams

turėtų nešti skausmo ir liūdesio.

Šį sykį savo skaičiumi stovykla tikrai ideali: viso 83 mergaitės. Didesnis būrys, pasitaiko, sugriaua šeimynišką dvasią, o mažesnis — atneša finansinius sunkumus. Pirmosios 3 stovyklavimo dienos šiltos, su visais vasaros džiaugsmiais. Pasirinkusios siuvinėjimą jau visos įsivėrė siūlus į adatas, o audėjos juos užmetė ant tam tinkamų rėmų. Maironis skamba lietuvių kalbos ir dainų pusvalandžiuose ir vakaro programose. Maironio sukakties paminėjimu manoma paženklinti ir "Dainavos" metinę šventę, kurion suvažiuoja paprastai 2000 tautiečių iš Detroito, Chicago, Clevelando ir kt. Išgirsime visą eilę naujų dainų pagal Maironio tekstus. Kai kurioms pritaikyti plastikos judesiai. Pamatysime 3-4 visai nenudėvėtus, o gal ir nematytus šokus, kuriuos dar pabaigai apvainikuos naujoviškas šustas, dvilypis ir šokamas visų stovyklautojų. Jos uoliai ruošiasi ir visai neabejoja mielo skaitytojo dėmesiu šiai šventei.

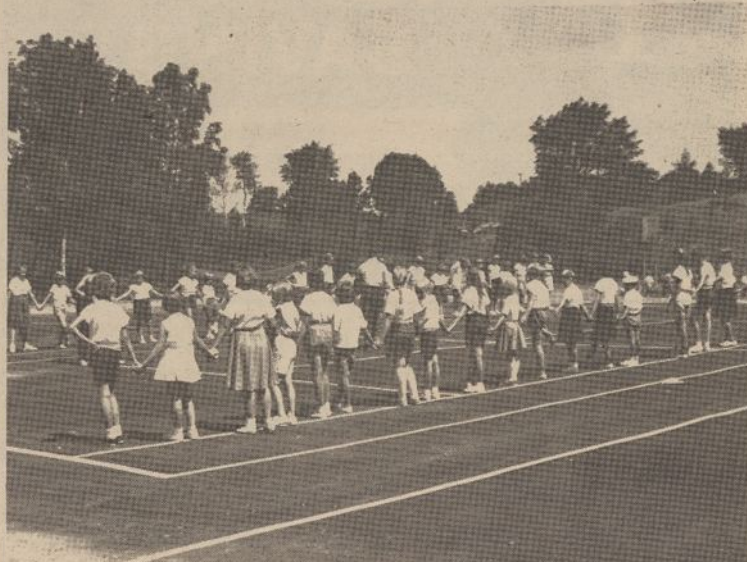
Stovyklos vadovybę sudaro kun. dr. P. Celiešius (kapelionas), Nekalto Prasidėjimo seserys M. Filicija (lietuvių kalba), M. Bernarda (vedėja), M. Palmira (rankdarbiai) ir M. Liucija (slaugė), Audronė Gelažiūtė (sportas), Faustas Strolia (dainos ir šokiai) ir Rimas Bražys (priežiūra prie vandens). Stovyklos seniūne išrinkta Daiva Bajorūnaitė. Kitos pagalbininkės: Rūta ir Živilė Mackevičiūtės, Ilona Čekauskaitė, Teresė Neimanaitė ir Julita Kvedaraitė. Suprantama, virš suminėtiems ponaičiams nėra klauzūros dienos metu. Nebus ir jums jos, mielieji skaitytojai, liepos 22 d., kai būsite piligrimais "Dainavos" "atlaiduose": savoj teritorijoje, tarpe savų žmonių, priešais lietuviškas rūnas, lelijas ir ramunes, mūsų būsimas lietuviškas verpėjas ir audėjas...

Feliksas Strolia

Pirmas romanas skirtas lietuvių genijui Čiurlioniui Jurgis Gliada IKARO SONATA Pas visus knygų pardavėjus

Stovyklos vadovės pagalbininkės Rūta Mackevičiūtė ir Ilona Čekauskaitė prie Spygio ežerėlio.

Naujai asfaltuotoj aikštelėj F. Strolia praveda šokus.

Clevelande gyvenančios lietuviškos skautininkės neseniai buvo gamtoje susirinkusios aptarti skautijos reikalus. Nuotraukoje grupė skautininkių, dalyvavusių pasitarime. Iš kairės: I. Giedraitienė, A. Šembergienė, M. Dunduraitė, I. Jonaitienė, Mockuvienė, M. Barniškaitė. Z. Plodžinskienė nuotrauka